

Proiectul „Societate civilă rezilientă pentru integrare europeană”

KIT-ul multiplicatorilor

pentru membrii rețelei de multiplicatori
ai integrării europene în Republica Moldova

Acest material este realizat în cadrul proiectului
„Societate civilă rezilientă pentru integrare europeană”, implementat de către
Centrul CONTACT cu sprijinul financiar al Fundației Soros Moldova.

CUPRINS:

I . INTRODUCERE

2. EUROPENIZAREA REPUBLICII MOLDOVA: CONTEXT, PROCESE, ACTORI ȘI ROLUL SOCIETĂȚII CIVILE

2.1. Capitolul 1: Istoricul, principiile și valorile fundamentale ale Uniunii Europene	6
2.2 Capitolul II. Integrarea europeană pentru Republica Moldova: istoric, beneficii, instrumente	20
2. 3 Capitolul III. Procesul de aderare la UE și rolul societății civile	30

3. GHID PRACTIC PENTRU COMUNICAREA PUBLICĂ

3.1 Ce este o strategie de comunicare?	44
3.2 Viziunea strategiei de comunicarea	45
3.3 Obiective de comunicare	45
3.4 Adaptarea mesajelor în funcție de publicul țintă	46
3.5 Mesaje-cheie: Metode de storytelling	48
3.6 Canalele de comunicare: ce alegem și de ce?	49
3.7 Calendar și planificare	54

4. ORGANIZAREA ACTIVITĂȚILOR LOCALE

4.1 Organizarea activităților locale – metode participative de implicare a comunității	58
4.2 Crearea unui plan local de acțiune în baza problemei identificate	62

Acest KIT este dezvoltat de experții Institutului pentru Politici și Reforme Europene (IPRE), la solicitarea Centrului CONTACT și cu sprijinul Fundației Soros Moldova. Conținutul materialelor incluse în KIT reflectă exclusiv opinia autorilor și nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Fundației Soros Moldova sau a altor parteneri instituționali.

I. INTRODUCERE

KIT-ul multiplicatorilor a fost conceput pentru a susține activitatea membrilor rețelei de multiplicatori și multiplicatoare ale integrării europene în Republica Moldova. Acest document completează programul de instruire din cadrul proiectului „Societate civilă rezilientă pentru integrare europeană” și oferă resurse utile, exemple practice și instrumente adaptate pentru promovarea valorilor europene în comunitățile locale. În paginile ce urmează, veți regăsi conținutul discutat în timpul instruirii, adaptat într-un format ușor de folosit, pe care îl puteți valorifica în comunitățile din Republica Moldova. Ne dorim ca acest KIT să fie un ghid practic și inspirațional pentru toți cei care contribuie la integrarea Republicii Moldova în Uniunea Europeană.

Scopul KIT-ului și cum se utilizează

Scopul acestui document este de a sprijini eforturile locale de informare, mobilizare și implicare civică în procesul de integrare europeană, oferind conținut accesibil, resurse aplicate și exemple concrete de acțiuni care pot fi replicate sau adaptate la nivel comunitar.

KIT-ul poate fi utilizat în diverse contexte – de la organizarea unei sesiuni publice în localitate, până la elaborarea unei campanii de comunicare sau facilitarea unui atelier de educație civică. Fiecare modul este gândit pentru a răspunde nevoilor de zi cu zi ale celor care doresc să explice simplu ce înseamnă integrarea europeană și cum poate fiecare cetățean să se implice în acest proces.

Cine sunt multiplicatorii/multiplicatoarele

Multiplicatorii și multiplicatoarele sunt membri activi ai societății civile, profesioniști sau voluntari, implicați în comunitățile lor în calitate de formatori de opinie, facilitatori de dialog și promotori ai valorilor europene. Ei contribuie la diseminarea informațiilor veridice despre Uniunea Europeană și sprijină mobilizarea civică și participarea locală în procese relevante pentru integrarea europeană a Republicii Moldova.

Prin implicarea lor, multiplicatorii devin o punte între cetățeni și procesele decizionale legate de integrarea în UE, adaptând mesajele europene la realitățile și nevoile locale.

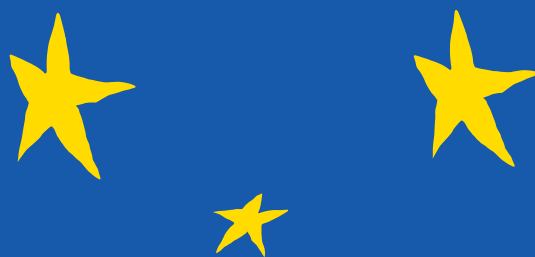
Rolul societății civile în integrarea europeană

Societatea civilă joacă un rol esențial în procesul de integrare europeană, prin promovarea transparenței, participării publice și responsabilizării instituțiilor. Organizațiile societății civile contribuie la monitorizarea reformelor, la consultarea cetățenilor, la combaterea dezinformării și la formularea de propuneri concrete pentru politici publice mai apropiate de standardele europene. Multiplicatorii, ca parte activă a societății civile, sprijină acest rol prin acțiuni de informare și mobilizare, ajutând cetățenii să înțeleagă și să se implice în parcursul european al țării.

Valoarea locală a implicării: de la informare la acțiune

Integrarea europeană nu este doar un proces tehnic și politic desfășurat la Chișinău sau Bruxelles – ea are un impact real în comunități, prin proiecte concrete, îmbunătățirea serviciilor publice, investiții în infrastructură, susținerea educației și dezvoltarea economică locală.

Multiplicatorii aduc acest proces mai aproape de oameni. Prin informare corectă, activități participative și implicare civică, ei transformă integrarea europeană într-un proces de relevanță locală. Prin aceste eforturi se poate ajunge la o comunitate mai activă, mai bine conectată la valorile europene și mai motivată să participe la schimbare.

II. EUROPENIZAREA REPUBLICII MOLDOVA: CONTEXT, PROCESE, ACTORI ȘI ROLUL SOCIETĂȚII CIVILE

2.1. Capitolul 1: Istoricul, principiile și valorile fundamentale ale Uniunii Europene

Introducere

Aceast capitol introductiv oferă participanților o privire de ansamblu esențială asupra Uniunii Europene: cum a apărut, ce valori promovează și cum funcționează instituțiile sale.

Pornim de la o întrebare de bază: **Ce este Uniunea Europeană?** Deseori, în spațiul public, există confuzii între instituțiile europene, tratatele și scopurile reale ale proiectului european. Înțelegerea clară a acestui cadru este un prim pas pentru a participa activ la procesul de integrare.

Vom explora momentele-cheie din **istoria UE**, de la Declarația Schuman din 1950 până la extinderile recente și provocările actuale. De asemenea, vom descoperi cum sunt organizate **instituțiile-cheie** — cine ia deciziile, cum sunt acestea aplicate și ce roluri joacă fiecare instituție în arhitectura europeană.

Capitolul se încheie cu un **quiz interactiv**, menit să consolideze cunoștințele dobândite.

Obiectivul final al sesiunii este să înțelegem împreună ce este și cum acționează Uniunea Europeană — o premisă esențială pentru a înțelege și ce presupune, în mod real, parcursul european al Republicii Moldova.

NOTĂ: Capitolul va începe cu un WordCloud în Mentimeter.com realizat de participanți despre cum definesc Uniunea Europeană.

Sesiunea 1: Istoricul, principiile și valorile fundamentale ale Uniunii Europene

1. Ce este Uniunea Europeană?
2. Etapele-cheie ale istoriei Uniunii Europene
3. Instituțiile-cheie ale UE și rolurile lor
4. Quiz EU și UE

Această sesiune oferă o privire de ansamblu asupra: **originilor UE, valorilor sale fundamentale, modului de funcționare** a instituțiilor europene.

Scopul este să înțelegem ce este și cum acționează UE

2.1.1. Ce este Uniunea Europeană?

Definirea Uniunii Europene

Uniunea Europeană (UE) este o uniune economică și politică unică, între 27 de țări europene. Ele colaborează pentru a îmbunătăți viețile persoanelor din Europa și chiar și din afara acesteia.

UE lucrează pentru pacea, prosperitatea și bunăstarea cetățenilor săi de mai mult de 60 de ani. De la șase țări fondatoare – sau state membre – în anii 1950, ea s-a transformat într-o uniune formată din 27 de țări, cu o populație de aproape 450 de milioane de persoane.

Ceea ce a început ca un proiect economic menit să contribuie la creșterea nivelului de trai în Europa postbelică a dus la crearea celei mai mari piețe unice din lume, în care persoanele, bunurile, serviciile și banii pot circula liber.

De-a lungul deceniilor, activitatea UE s-a extins pentru a acoperi domenii în care cooperarea dintre țări produce rezultate mai bune.

Extinderea UE și țările candidate. Această hartă ne arată cum a evoluat Uniunea Europeană de-a lungul timpului — de la cei 6 membri fondatori din 1958, până la cele 27 de state membre de astăzi.

Extinderea a avut loc în valuri — unele mai mici, cum a fost aderarea Greciei sau a Spaniei și Portugaliei, și altele mai mari, cum a fost 'marea extindere' din 2004, când 10 țări din Europa Centrală și de Est au aderat împreună.

După 2004, UE a continuat să crească: Bulgaria și România au aderat în 2007, iar Croația, ultima până acum, în 2013.

În partea dreaptă a hărții vedem cu verde țările candidate actuale — acestea sunt în proces de pregătire pentru aderare.

Cele mai noi țări candidate sunt **Republica Moldova și Ucraina**, care au primit acest statut în iunie 2022, ca răspuns la cererile lor depuse imediat după începutul războiului declanșat de Rusia.

Georgia a primit în 2023 statutul de **țară potențial candidată**, cu un parcurs condiționat.

Toate aceste țări candidate trebuie să îndeplinească criteriile de aderare: stat de drept, democrație funcțională, economie de piață și capacitate administrativă. Procesul este riguros, dar oferă o perspectivă clară de integrare.

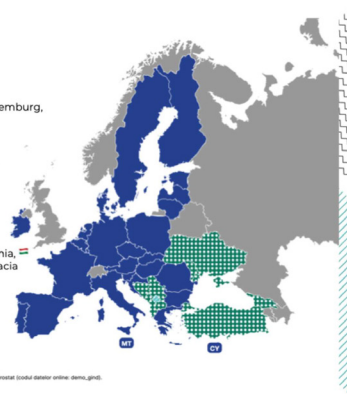
Pentru cetățeni și societatea civilă, integrarea în UE aduce acces la fonduri europene, standarde mai bune de viață, mai multă transparență și protecție a drepturilor.

Pentru Republica Moldova, statutul de țară candidată este un pas istoric. Misiunea noastră comună este să transformăm această perspectivă într-o realitate — prin reforme, implicare civică și unitate națională. Obiectiv național – anul 2030 – Republica Moldova – pregătită pentru a fi membră UE.

Statele membre UE și țările candidate

1958	Belgia, Germania, Franța, Italia, Luxemburg, Olanda (State fondatoare)
1973	Danemarca, Irlanda, Regatul Unit (UK a ieșit în 2020)
1981	Grecia
1986	Spania, Portugalia
1995	Austria, Finlanda, Suedia
2004 (Marea extindere)	Cehia, Estonia, Cipru, Letonia, Lituania, Ungaria, Malta, Polonia, Slovenia, Slovacia
2007	Bulgaria, România
2013	Croația

Legendă:
■ Țări UE
■ Țări candidate
■ Potential candidate country
(*) Populația la 1 ianuarie 2020. Sursa: Eurostat (datele sunt estimate, deci, gnd).

Zona EURO

Zona Euro este grupul țărilor din Uniunea Europeană care au adoptat moneda unică — euro. Asta înseamnă o monedă comună, dar și o politică monetară coordonată, condusă de Banca Centrală Europeană.

Totul a început în 1999, când 11 state au lansat euro în formă electronică — pentru bănci și plăți internaționale. Din 2002, euro a devenit moneda fizică, înlocuind treptat monedele naționale.

Grecii s-au alăturat chiar înainte de lansarea monedelor, iar ulterior, tot mai multe țări au aderat. Printre ele — Slovenia, Malta, Cipru, Slovacia, și cele trei state baltice.

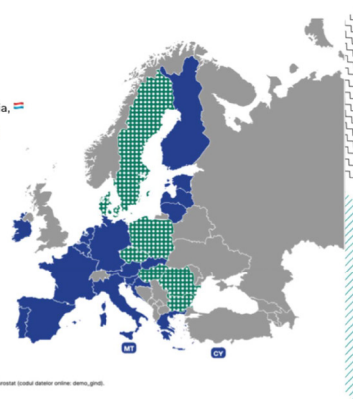
Ultima țară care a adoptat euro este Croația, în 2023.

Azi, 19 dintre cele 27 de state membre UE folosesc euro. Pe hartă sunt colorate în albastru. Celelalte, marcate cu verde punctat, folosesc încă monede naționale — cum ar fi zlotul polonez, coroana cehă sau leul românesc.

Zona EURO 19 state UE

1999 (lansare virtuală)	Belgia, Germania, Franța, Italia, Luxemburg, Olanda, Spania, Portugalia, Austria, Finlanda, Irlanda (11 țări)
2001 (de la 1 ianuarie 2002 fizic)	+ Grecia (al 12-lea stat)
2007	Slovenia
2008	Cipru, Malta
2009	Slovacia
2011	Estonia
2014	Letonia
2015	Lituania
2023 (cel mai recent)	Croația

Moneda:
■ EUR
■ Altele
(*) Populația la 1 ianuarie 2020. Sursa: Eurostat (datele sunt estimate, deci, gnd).

Adoptarea euro este un pas important pentru integrarea economică, dar nu e automat — țările trebuie să îndeplinească criterii stricte legate de inflație, deficit bugetar și stabilitate economică.

Pentru cetățeni, euro înseamnă mai mult decât o monedă comună. Înseamnă mai puține comisioane, mai multă transparență a prețurilor, și mai ușor de comparat sau călătorit în alte țări europene

Pentru Moldova, adoptarea euro nu este o prioritate imediată. Dar pe termen lung, ca parte a procesului de aderare la UE, acest pas va deveni o discuție importantă.

Este important să știm și ce urmează. Bulgaria este următoarea țară din UE care se pregătește să adopte euro. Autoritățile bulgare și Banca Centrală Europeană lucrează pentru ca Bulgaria să îndeplinească toate criteriile necesare. Dacă totul decurge conform planului, este posibil ca în următorii ani Bulgaria să devină cel de-al 20-lea stat membru al Zonei Euro.

Zona Schengen este una dintre cele mai concrete realizări ale integrării europene. Este spațiul unde cetățenii se pot deplasa liber, fără controale la frontierele interne. Totul a început în 1985, când 5 țări fondatoare — Belgia, Germania, Franța, Luxemburg și Olanda — au semnat Acordul de la Schengen. A fost un pas vizionar pentru acea vreme.

Implementarea practică a început în 1995, când 7 țări au eliminat controalele de la frontierele interne.

De atunci, Zona Schengen s-a extins treptat — fiecare nou val de extindere a adus și noi țări în acest spațiu de libertate. De exemplu, țările din Europa Centrală și de Est au intrat în 2007.

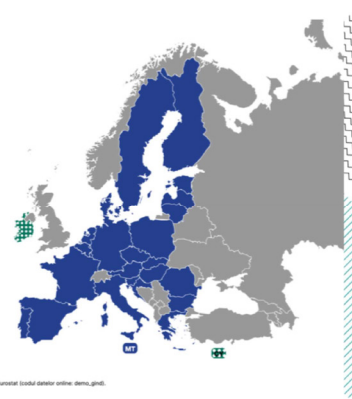
Un aspect important este că și unele state non-UE fac parte din Schengen — Elveția și Liechtenstein, de exemplu.

Extinderea cea mai recentă a fost în 2023, cu Croația. Iar în 2024, Bulgaria și România au intrat parțial — pentru transportul aerian și maritim. Sperăm ca în 2025 și controalele la frontierele terestre să fie eliminate.

Pentru cetățeni, Schengen înseamnă nu doar libertate de mișcare, ci și avantaje practice — turism mai simplu, transport de marfă mai eficient, legături economice și sociale mai ușoare.

Zona Schengen

1985	Acordul semnat de Belgia, Germania, Franța, Luxemburg, Olanda
1995	Implementare: Belgia, Germania, Franța, Luxemburg, Olanda, Spania, Portugalia (7 țări)
1997	Italia
2000	Austria
2001	Grecia
2007	Cehia, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Slovenia
2008	Elveția (stat asociat, non-UE)
2011	Liechtenstein (stat asociat, non-UE)
2022 (2023*)	Croația
2024 (2025*)	Bulgaria, România

Valorile fundamentale ale Uniunii Europene

Uniunea Europeană nu este doar o uniune economică. La baza ei stau valori comune, care definesc ce înseamnă 'a face parte din familia europeană'.

Deși europenii vorbesc limbi diferite și au tradiții diferite, ei împărtășesc același set de valori, pe baza cărora a fost fondată UE. Acestea sunt respectarea demnității umane, a libertății, a democrației, a egalității, a statului de drept și a drepturilor omului.

Aceste valori sunt consfințite în **Carta drepturilor fundamentale a UE**, adoptată în anul 2000, și în **Articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană**, cunoscut și sub numele de Tratatul de la Lisabona.

Să le trecem rapid în revistă:

- **Demnitatea umană:** În primul rând, **demnitatea umană** este inviolabilă. Respectul pentru fiecare persoană, indiferent cine este ea, reprezintă baza oricărui drept fundamental.
- **Libertatea:** În UE, avem libertatea de a circula, de a ne stabili, de a gândi și de a ne exprima liber. Aceasta include și libertatea religioasă, libertatea presei și libertatea de informare.
- **Egalitatea:** O valoare esențială este și **egalitatea** — toți cetățenii trebuie să aibă drepturi egale în fața legii. UE promovează în mod activ egalitatea între femei și bărbați și combaterea tuturor formelor de discriminare.
- **Democrația** este fundamentul modului în care funcționează UE. Instituțiile europene și naționale funcționează pe baza **democrației reprezentative** — cetățenii au dreptul de a vota și de a candida.
- **Statul de drept** înseamnă că legile sunt respectate și aplicate în mod egal pentru toți, iar guvernele acționează în limitele legii. Este un principiu esențial pentru funcționarea oricărei democrații.
- Și nu în ultimul rând — **drepturile omului**. UE protejează drepturi esențiale precum protecția datelor personale, interzicerea discriminării, accesul la justiție și multe altele.

Încheiere: Aceste valori ne unesc și ne definesc ca europeni. Ele nu sunt doar principii scrise pe hârtie — sunt un angajament activ, pe care fiecare stat membru trebuie să-l respecte și să-l promoveze în fiecare zi.

Pentru Republica Moldova, asumarea acestor valori este esențială pe drumul către adăptarea la Uniunea Europeană. Odată cu semnarea Acordului de Asociere în anul 2014 – Republica Moldova, deja s-a angajat să le respecte.

Obiectivele cheie ale Uniunii Europene

- ★ Uniunea Europeană nu este doar o uniune economică sau politică — este un proiect de pace, solidaritate și valori comune. Încă de la început, scopul său principal a fost să asigure pacea pe un continent marcat de războaie. Și asta a reușit — UE este unul dintre cele mai de succes proiecte de pace din istorie.
- ★ Dar UE înseamnă mai mult decât atât. Înseamnă și libertate de mișcare — putem călători, studia, lucra în alte țări. Înseamnă justiție comună, protecția drepturilor omului, a minorităților, combaterea discriminării.
- ★ Un alt obiectiv important este prosperitatea economică: o piață unică, mai multe locuri de muncă, reguli clare pentru afaceri și protecție pentru consumatori.
- ★ UE investește și în echilibrarea dezvoltării între regiuni — astfel încât nicio regiune să nu fie lăsată în urmă.
- ★ Și poate cel mai actual obiectiv: combaterea schimbărilor climatice. UE vrea să devină primul continent neutru din punct de vedere climatic până în 2050.
- ★ În final, UE își propune să fie un actor global care apără pacea, democrația și drepturile omului — nu doar în Europa, ci în lume.

2.1.2 Etapele cheie ale istoriei Uniunii europene

- ★ **Vom începe cronologia integrării europene cu un moment simbolic:** Declarația Schuman, din 9 mai 1950 — o propunere vizionară pentru pace, cooperare și reconciliere europeană.
- ★ **Tratatul de la Paris a pus această idee în practică, creând prima instituție supranațională** — Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului.
- ★ În 1957, prin **Tratatele de la Roma**, s-a creat **Comunitatea Economică Europeană** și **EURATOM** — începutul pieței comune și al integrării economice.
- ★ Un pas esențial în sprijinirea coeziunii economice a fost **Politica Agricolă Comună**, lansată în 1962 — un pilon important și astăzi.
- ★ **1979** marchează o premieră democratică: pentru prima dată, cetățenii europeni au putut alege direct membrii **Parlamentului European**.
- ★ **Actul Unic European** din 1986 a fost o etapă-cheie spre crearea **Pieței Unice Europene**, care a devenit pe deplin funcțională în 1993.
- ★ **Programul Erasmus**, lansat în 1987, a schimbat viața a milioane de studenți — și a consolidat sentimentul de apartenență la o Europă comună.
- ★ **Tratatul de la Maastricht**, semnat în 1992, a creat oficial **Uniunea Europeană** și a lansat proiectul **monedei euro**, introducând și conceptul de **cetățenie europeană**.
- ★ **Piața Unică**, lansată în 1993, permite astăzi libera circulație a persoanelor, bunurilor, serviciilor și capitalurilor.
- ★ **Acordul Schengen** din 1995 a eliminat controalele la frontierele interne — un simbol puternic al libertății de circulație în UE.
- ★ **Moneda euro**, introdusă în 2002, este astăzi utilizată de 20 de state membre — un element-cheie al integrării economice.
- ★ **Politica Europeană de Vecinătate**, lansată în 2004, reflectă dorința UE de a construi relații mai strânse cu vecinii săi estici și sudici.
- ★ **Tratatul de la Lisabona**, semnat în 2007 și intrat în vigoare în 2009, a consolidat instituțiile UE, a extins puterile **Parlamentului European** și a întărit **Carta drepturilor fundamentale**.
- ★ **Parteneriatul Estic**, lansat în 2009, este un cadru important pentru cooperarea aprofundată cu șase țări din vecinătatea estică, inclusiv **Republica Moldova**.
- ★ **Inițiativa Cetățenească Europeană** (2012) oferă cetățenilor un instrument direct de participare la procesul legislativ european.
- ★ **Acordul de la Paris** (2015) a consacrat rolul UE ca lider global în combaterea schimbărilor climatice.
- ★ **Eliminarea tarifelor de roaming** (2017) este un exemplu concret de beneficiu tangibil pentru cetățeni.
- ★ **Brexit** (2020) a arătat că integrarea europeană nu este ireversibilă, dar a consolidat și solidaritatea între statele membre.
- ★ **Ucraina și Republica Moldova** au primit în 2022 statutul de **țări candidate** — un pas istoric într-un context geopolitic extrem de dificil.

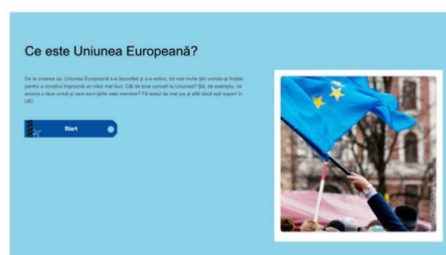

Învățare interactivă: facilitatorul va propune participanților să realizeze împreună un Quiz interactiv despre ce înseamnă Uniunea Europeană?

Link la Quiz:

https://learning-corner.learning.europa.eu/play-games/quiz_ro#/topic/ce-este-uniunea-european%C4%83%3F

Quiz EU și UE - Ce este UE?

2.1.3 Instituțiile cheie ale UE și rolurile lor

Cum funcționează Uniunea Europeană?

1. Introducere – Baza legală

- Tot ce face UE este reglementat prin **tratate** – acestea sunt acorduri juridice semnate de toate statele membre.
- Tratatul definește **cine are competență** de decizie și în ce domenii (UE sau statele membre).

2, Competențele Uniunii – Trei tipuri:

- Naționale (exclusiv ale statelor membre): sănătate, educație, industrie.
→ UE nu intervine direct, dar poate sprijini prin fonduri sau coordonare.
- Partajate între UE și state: mediu, energie, agricultură.
→ Atât UE, cât și țările membre pot adopta politici, dar **UE are prioritate dacă acționează deja**.
- Exclusiv **UE**: comerț extern, politica monetară în zona euro.
→ Aici doar UE poate legifera.
- Subsidiaritate – Principiu cheie:
 - a) UE acționează **doar dacă obiectivele nu pot fi atinse eficient la nivel național**.
 - b) Asigură că deciziile se iau cât mai aproape de cetățeni, fie la nivel local, regional sau național.

Instituțiile principale ale UE: Pentru a pune în aplicare politicile, **țările membre au creat instituții comune**, precum:

- Parlamentul European (reprezintă cetățenii)
- Consiliul UE (reprezintă guvernele)
- Comisia Europeană (interesul general al UE)

Parlamentul European

1. Structura de ansamblu

Parlamentul European este singura instituție UE aleasă direct de cetățeni. Rol central în procesul legislativ european și în supravegherea altor instituții.

2. Componenta numerică

Parlamentul are **maxim 750 deputați + președintele**.

În prezent (2024–2029): **720 deputați**.

Aleși **direct la fiecare 5 ani**. Următoarele alegeri vor fi în **2029**.

3. Repartizarea locurilor

Locurile sunt distribuite **înaintea fiecărui ciclu electoral**, ținând cont de mărimea populației.

Se aplică principiul **proporționalității degresive**: țările mici au mai puțini deputați, dar fiecare deputat reprezintă mai puțini cetățeni.

Limite legale: **minim 6 locuri, maxim 96 locuri** per stat membru.

4. Exemple de distribuție (graficul de jos)

Germania are **96 de locuri** (maximul posibil).

Țările mici (Malta, Luxemburg, Cipru, Estonia) au **6–7 locuri**.

5. Context pentru Republica Moldova

Odată devenită stat membru UE, Moldova ar primi între **7 și 8 locuri**, estimativ (în funcție de populație și negocieri).

Acesta ar fi un număr comparabil cu alte țări cu populație relativ apropiată (ex.: Estonia – 7, Letonia – 9, Slovenia – 9).

6. Mesaj cheie

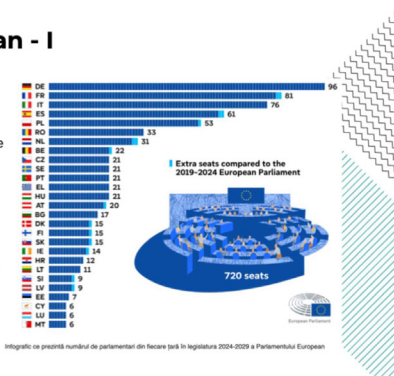
- ✪ Fiecare cetățean al unui stat membru UE va fi reprezentat direct în Parlamentul European.
- ✪ Pentru Moldova, această reprezentare va contribui la consolidarea vocii sale în procesul decizional european.

Parlamentul European - I

Componenta Parlamentului European

- Max. 750 deputați + președintele.
- Repartizarea locurilor pe țări se decide înaintea fiecărei alegeri.
- Se aplică principiul **proporționalității degresive**: țările mici au mai puțini deputați, dar aceștia reprezintă mai puțini cetățeni.
- Limite: min. 6 locuri / max. 96 locuri per țară.
- Republica Moldova ar avea 7-8 locuri

720 deputați aleși direct la fiecare 5 ani.
Următoarele alegeri: 2029.

Roberta Metsola (PPE), Președinta Parlamentului European Realeasă pentru un nou mandat 2024–2026.

- Reprezintă Grupul PPE (Partidul Popular European – centru-dreapta).
- Este originară din Malta și promovează o agendă pro-europeană, reformistă.

Componența politică a Parlamentului European (2024–2029):

Total: **720 de locuri**, împărțite între 8 grupuri politice + deputați neafiliați.

Parlamentul European - II

Roberta Metsola
Președinta
Parlamentului
European (PPE)
2024-2026

Componența Parlamentului European (2024-2029)

Mesaj cheie:

- ★ Parlamentul European 2024–2029 este **mai fragmentat politic** decât în trecut.
- ★ PPE rămâne primul grup, dar **nicio majoritate fără compromisuri transpartinice**.
- ★ Observăm o **ascensiune a drepte radicale și populiste** (PFE, ESN), dar și o consolidare a grupurilor tradiționale.

Consiliul European și Consiliul Uniunii Europene

Consiliul European – „liderii UE”

- Este „vârful politic” al Uniunii Europene.
- Reunește **șefii de stat sau de guvern** ai țărilor membre + Președintele Consiliului European + Președintele Comisiei Europene.
- Nu adoptă legi, ci stabilește **direcțiile politice și prioritățile strategice** ale UE (ex.: extinderea UE, politica externă, politica de apărare).
- Este condus de un **Președinte ales pentru 2,5 ani** – în prezent, **António Costa** (2024–2026).

Consiliul European și Consiliul Uniunii Europene

- **Consiliul European:**
 - Format din **liderii (șefii de stat/guvern)** ai țărilor membre
 - Definește **direcțiile politice strategice** ale UE
 - Conduc de un Președinte (mandat de 2,5 ani)

- **Consiliul Uniunii Europene (Consiliul):**
 - Format din **miniștrii naționali** în funcție de domeniul discutat (ex. miniștrii agriculturii)
 - Adoptă legi și bugete împreună cu Parlamentul European
 - Președinția este rotativă la fiecare 6 luni
 - Polonia (1/2 2025), urmată de Danemarca (2/2 2025) și Cipru (1/2 2026)
 - **Co-decizie:** colaborează strâns cu Parlamentul în procesul legislativ

António Costa
Președintele Consiliului
European (S&D)
2024-2026

Consiliul Uniunii Europene (Consiliul) – „vocea guvernelor”

- Este un **organ legislativ** alături de Parlamentul European.
- Format din **miniștrii naționali** ai statelor membre, în funcție de domeniul discutat:
 - ex.: miniștrii agriculturii când se discută despre Politica Agricolă Comună.
- Are un rol central în adoptarea **legilor și a bugetului UE** – în procedură de **co-decizie** cu Parlamentul European.
- **Președinția Consiliului** este **rotativă la fiecare 6 luni**:
 - Polonia → Danemarca → Cipru (conform calendarului actual).
- Prin această rotație, fiecare țară influențează agenda politică a UE pentru 6 luni.

Mesaj cheie

✪ Diferență clară între cele două Consilii:

- **Consiliul European** – dă direcția politică generală a UE.
- **Consiliul UE** – adoptă legislația și gestionează politica de zi cu zi, împreună cu Parlamentul European.

Ordinea Președințiilor Consiliului UE până în 2031

Președinția Consiliului Uniunii Europene este exercitată prin rotație de către statele membre, fiecare deținând acest rol timp de șase luni. Statul care deține Președinția conduce reuniunile Consiliului UE, propune și gestionează agenda politică și acționează ca mediator între statele membre și instituțiile europene.

Rotația Președințiilor urmează o ordine prestabilită pe mai mulți ani, asigurând o planificare predictibilă și o continuitate a priorităților europene. Statele membre colaborează în grupuri de câte trei (trio-uri de Președinții), pentru a asigura o coerență mai mare a agendei politice pe o perioadă de 18 luni. Graficul prezentat oferă o privire clară asupra ordinii Președințiilor până în anul 2031. Se remarcă faptul că țările din toate regiunile UE — atât state membre fondatoare, cât și cele mai noi — contribuie la acest ciclu.

Președinția oferă fiecărui stat membru oportunitatea de a influența, pentru o perioadă limitată, direcțiile politice și legislative ale Uniunii și de a aduce în atenția Consiliului teme de interes național și european.

Ordinea Președințiilor Consiliului UE

Ordinea Președințiilor Consiliului până în 2031					
Franța	Ianuarie-iunie	2022	Irlanda	Iulie-decembrie	2026
Republica Cehă	Iulie-decembrie		Lituania	Ianuarie-iunie	2027
Suedia	Ianuarie-iunie	2023	Grecia	Iulie-decembrie	
Spania	Iulie-decembrie		Italia	Ianuarie-iunie	2028
Belgia	Ianuarie-iunie	2024	Letonia	Iulie-decembrie	
Ungaria	Iulie-decembrie		Luxemburg	Ianuarie-iunie	2029
Polonia	Ianuarie-iunie	2025	Țările de Jos	Iulie-decembrie	
Danemarca	Iulie-decembrie		Slovacia	Ianuarie-iunie	2030
Cipru	Ianuarie-iunie	2026	Malta	Iulie-decembrie	

Comisia Europeană

Ce este Comisia Europeană?

- Este **executivul Uniunii Europene** – echivalentul „Guvernului UE”.
- Asigură funcționarea de zi cu zi a UE și punerea în aplicare a politicilor comune.

Componentă

- Comisia este formată din **câte un Comisar din fiecare stat membru** (în total 27).
- Este condusă de un **Președinte ales** – în prezent, **Ursula von der Leyen** (2024–2029).

Roluri principale

- **Inițiativă legislativă:** Comisia este **singura instituție care poate propune legi la nivelul UE**.
- **Gardianul tratatelor:** se asigură că legislația UE este **aplicată corect** în toate statele membre.
- **Gestionarea bugetului UE** și a programelor precum Horizon, Erasmus, Pactul Verde etc.
- **Negocieri internaționale** în numele UE (ex. acorduri comerciale).

Comisia Europeană – Motorul executiv al UE

Componentă:

- 1 Comisar per stat membru
- Condusă de un **Președinte ales**

Roluri:

- Propune noi legi
- Asigură aplicarea corectă a legislației
- Gestionează politicile și bugetul UE
- Supraveghează respectarea tratatelor

Putere de sancționare:

- Poate acționa împotriva statelor membre care încălcă regulile UE

Putere de sancționare

- Dacă un stat membru **încalcă legislația europeană**, Comisia poate:
 - lansa o **procedură de infringement**,
 - sesiza **Curtea de Justiție a UE**,
 - solicita sancțiuni financiare.

Comisarii – Portofolii diverse

- Fiecare comisar are responsabilități clare (ex. extindere, climă, securitate, agricultură).
- Exemple:
 - **Marta Kos** – Extindere

Mesaj cheie

- ★ Comisia este **motorul politic și tehnic** al UE – fără ea, legile, politicile și implementarea nu ar funcționa. Are un rol-cheie în **echilibrul instituțional** și în garantarea respectării normelor comune

Procesul decizional la nivelul UE

1. Procedura legislativă ordinară (*folosită în majoritatea domeniilor de politică ale UE*)

Inițiativa → *Comisia propune acte legislative*

- Doar Comisia are drept de inițiativă legislativă.

Dezbateri și amendamente → *Parlamentul European + Consiliul UE*

- Ambele instituții discută și pot amenda propunerea.

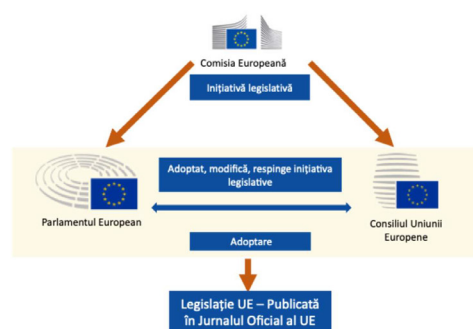
Negocieri interinstituționale

- Se negociază între Parlament, Consiliu și Comisie pentru a ajunge la un **text final comun**.

Adoptare

- Textul final este adoptat de **Parlament și Consiliu**.
- Este publicat în **Jurnalul Oficial al UE** → devine **obligatoriu în toate statele membre**.

Procesul decizional la nivelul UE

Mesaj cheie

- ★ Procesul decizional UE este **complex și echilibrat**, implicând:
 - **Comisia** (inițiativă),
 - **Parlamentul** (reprezintă cetățenii),
 - **Consiliul UE** (reprezintă guvernele statelor membre).
- ★ Acest echilibru garantează că **toate interesele** sunt luate în considerare.
- ★ Pe lângă **procedura legislativă ordinară**, UE mai folosește și alte proceduri speciale de adoptare a deciziilor — în domenii unde statele membre au dorit să păstreze mai mult control politic.

1. Procedura de aprobare (consent)

- **Rolul Consiliului:** adoptă legea / decizia **numai cu acordul Parlamentului**.
- **Rolul Parlamentului:** NU poate modifica textul → doar **acceptă** sau **respinge** în bloc.
- Domenii foarte importante, unde legitimitatea democratică a deciziei este esențială.

Exemple de domenii:

- **Aderarea de noi state membre** (ex.: eventual, și Moldova în viitor).
- **Acorduri internaționale importante** – tratate comerciale, acorduri globale.
- **Sancțiuni** impuse unor țări terțe (ex.: sancțiuni împotriva Rusiei).
- Dispoziții privind **cetățenia UE**.

2. Procedura de consultare

- **Consiliul adoptă legea** după ce solicită **avizul Parlamentului**.
- Avizul NU este obligatoriu, dar **trebuie emis** înainte de adoptare.
- Parlamentul poate influența textul, dar **nu are drept de veto**.

Exemple de domenii:

- **Politica fiscală** (ex.: impozite indirecte, TVA).
- **Dreptul concurenței**.
- **Dreptul de stabilire pentru cetățeni din țări terțe**.
- **Cooperare judiciară în drept penal** în anumite situații.

Mesaj cheie:

- ★ Aceste proceduri speciale reflectă **echilibrul între nevoia de eficiență și controlul politic al statelor membre** în domenii sensibile.
- ★ Chiar și în aceste proceduri, **Parlamentul European are un rol de garant democratic**, fie prin aviz obligatoriu, fie prin drept de aprobare finală.

Cum votează Consiliul UE?

Metoda de vot depinde de domeniul de competență:

1. Vot cu majoritate calificată (QMV) → *regula generală*

- Se aplică în majoritatea domeniilor (ex.: piața unică, energie, mediu).
- Pentru ca o propunere să fie adoptată:
 - cel puțin **55% din statele membre** (cel puțin 15 țări);
 - care să reprezinte **cel puțin 65% din populația UE**.

2. Vot prin unanimitate → *pentru domenii sensibile*

- Exemple: politică externă, fiscalitate, cetățenie.
- Toate statele membre trebuie să fie de acord.

3. Vot cu majoritate simplă → *pentru proceduri interne*

- Se aplică la chestiuni de organizare internă a Consiliului.

Cum votează Consiliul UE

♦ Cum votează Consiliul UE (în funcție de competențe):

- ✓ **Vot cu majoritate calificată (QMV)** → regulă generală (ex. piață unică, mediu, energie)
 - ≥ 55% din statele membre (cel puțin 15 țări)
 - reprezentând ≥ 65% din populația UE
- ✓ **Vot cu majoritate simplă** → pentru proceduri interne
- ✓ **Vot prin unanimitate** → domenii sensibile (ex. politică externă, fiscalitate, cetățenie)

MAJORITATE SIMPLĂ	MAJORITATE CALIFICATĂ	VOT UNANIM
14 state membre trebuie să voteze pentru	Utilizat pentru aproximativ 80% din legislația UE ¹⁷ (55% din statele membre, reprezentând cel puțin 65% din populația UE, trebuie să voteze pentru)	Toate voturile trebuie să fie pentru ¹⁸

Alte instituții ale Uniunii Europene

Pe lângă **Parlamentul European**, **Consiliul Uniunii Europene** și **Comisia Europeană** (instituțiile „centrale”), Uniunea Europeană are și alte instituții și organisme cheie, cu roluri esențiale în funcționarea sistemului UE.

Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE)

- Asigură **respectarea dreptului UE**.
- Judecă litigiile dintre statele membre și instituții, dar și cazuri aduse de cetățeni sau companii.
- Are rol cheie în interpretarea și aplicarea uniformă a dreptului UE.

Curtea de Conturi Europeană

- Controlează cheltuirea fondurilor UE.
- Verifică dacă banii UE sunt utilizați corect și în interesul cetățenilor.

Comitetul Economic și Social European (CESE)

- Reprezintă **societatea civilă organizată**: sindicate, patronate, alte organizații.
- Emite avize în procesul legislativ — **consultativ**.

Comitetul Regiunilor

- Reprezintă **autoritățile locale și regionale** din statele membre.
- Avize consultative pe politici cu impact regional/local (ex.: coeziune, dezvoltare regională, mediu).

Banca Centrală Europeană (BCE)

- Gestionează **politica monetară a zonei euro**.
- Asigură **stabilitatea prețurilor** și supervizează băncile din zona euro.

Banca Europeană de Investiții (BEI)

- **Banca de dezvoltare a UE**.
- Acordă împrumuturi pentru proiecte strategice (ex.: infrastructură, energie verde, digitalizare).
- Joacă un rol important și în **sprijinirea țărilor candidate**.

Agenții ale UE

- Specializate pe domenii concrete (ex.: **Frontex** – gestionarea frontierelor, **Europol** – cooperare polițienească, **EMA** – medicamente).
- Sprijină implementarea politicilor UE în teren.

Alte instituții ale Uniunii Europene

Mesaj cheie:

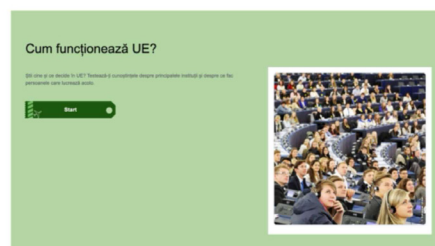
- ★ UE nu înseamnă doar instituțiile legislative și executive de bază. Aceste **instituții și organisme complementare** asigură **funcționarea eficientă, respectarea legilor, supervizarea banilor și consultarea cetățenilor și regiunilor**.

Învățare interactivă: facilitatorul va propune participanților să realizeze împreună un alt Quiz interactiv despre cum funcționează UE.

Link la Quiz:

https://learning-corner.learning.europa.eu/play-games/quiz_ro#/topic/cum-func%C8%9Bioneaz%C4%83-ue%3F

Quiz EU și UE - Cum funcționează UE?

2.1.4. QUIZ: Cât de bine cunoști Uniunea Europeană?

La finalul primei Sesiuni Facilitatorul va propune participanților să realizeze individual un quiz de verificare a cunoștințelor folosind platforma Mentimeter.com.

Chestionarul propus va include 10 întrebări:

Quiz despre Uniunea Europeană

Scanați QR-Codul
pentru a accesa
QUIZ-ul pe
www.Menti.com

CODE: 7337 7084

1. Ce este Uniunea Europeană?

- A. O organizație militară
- B. O federație de state
- C. O uniune economică și politică a statelor europene ✓
- D. Un grup informal de țări

2. Care este baza juridică a funcționării UE?

- A. Constituția Europeană
- B. Declarația Schuman
- C. Tratatul UE ✓
- D. Codul European de Legi

3. În ce an a fost lansată Declarația Schuman?

- A. 1945
- B. 1950 ✓
- C. 1957
- D. 1962

4. Câte tratate fundamentale guvernează astăzi UE?

- A. Unul singur
- B. Două ✓
- C. Patru
- D. Depinde de domeniul de aplicare

(Răspuns corect: Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) și Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE))

5. Parlamentul European este format din:

- A. 500 deputați
- B. 600 deputați
- C. 720 deputați ✓
- D. 1000 deputați

6. Odată aleși, deputații din Parlamentul European se grupează în funcție de:

- A. Naționalitate
- B. Partidul politic național
- C. Grupuri politice transnaționale sau ca independenți ✓
- D. Regiunea geografică

7. Cine stabilește orientările și prioritățile politice generale ale UE?

- A. Parlamentul European
- B. Consiliul Uniunii Europene
- C. Comisia Europeană
- D. Consiliul European ✓

8. Cine are dreptul de a propune noi acte legislative în UE?

- A. Parlamentul European
- B. Consiliul European
- C. Comisia Europeană ✓
- D. Banca Centrală Europeană

9. Ce principiu stabilește că UE intervine doar dacă obiectivele nu pot fi atinse la

nivel național?

- A. Solidaritatea
- B. Proportionalitatea
- C. Subsidiaritatea ✓
- D. Suveranitatea

10. Cine se asigură că legislația UE este respectată și aplicată uniform în toate statele membre?

- A. Comisia Europeană
- B. Parlamentul European
- C. Curtea de Justiție a Uniunii Europene ✓

Capitolul 1 Resurse recomandate.

Scurt ghid despre UE -

<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/6e83d2c4-e503-11ef-bc1c-01aa75ed71a1/language-ro>

Materiale didactice despre Uniunea Europeană -

https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials_ro

Jocuri, Quiz-uri, activități practice -

https://learning-corner.learning.europa.eu/play-games_ro

Istoria UE în cronologie interactivă -

https://learning-corner.learning.europa.eu/eu-timeline_ro#/dashboard

Platforma europeană pentru educație școlară -

<https://school-education.ec.europa.eu/en?prefLang=ro>

Site-ul Comisiei Europene -

https://commission.europa.eu/index_ro

Site-ul Parlamentului European -

<https://www.europarl.europa.eu/portal/ro>

Site-ul Consiliului UE -

<https://www.consilium.europa.eu/ro/european-council/>

Comitetul Economic Social European -

<https://www.eesc.europa.eu/ro>

Comitetul European al Regiunilor -

<https://cor.europa.eu/ro>

Joc de rol - Procesul decizional UE -

https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials/role-play-eu-decision-making-0_ro

European Quiz -

https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials/europa-quest-quiz-type-interactive-learning-tool_ro

Aplicația EUCraft -

https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials/eucraft-digital-simulation-game_ro

2.2 Capitolul II. Integrarea europeană pentru Republica Moldova: istoric, beneficii, instrumente

Introducere

Această capitol oferă participanților o privire de ansamblu asupra modului concret în care procesul de integrare europeană a transformat și continuă să modeleze dezvoltarea Republicii Moldova.

Pornind de la întrebarea „Ce înseamnă integrarea europeană în practică?”, vom explora împreună sensul acestui parcurs nu doar la nivel de politici publice sau relații instituționale, ci și în viața de zi cu zi a cetățenilor.

Un element-cheie al sesiunii este **crono-**

logia relațiilor Moldova-UE: de la semnarea Acordului de Parteneriat și Cooperare în anii 1990, la Acordul de Asociere din 2014, până la obținerea statutului de țară candidată în iunie 2022. Vom înțelege mai bine evoluția acestui parteneriat și momentele definitorii ale apropierei de UE.

Ne vom concentra apoi pe **beneficiile concrete ale integrării europene** — de la deschiderea piețelor și îmbunătățirea infrastructurii, la consolidarea statului de drept și protecția drepturilor cetățenilor.

În final, capitolul va pune accent pe **instrumentele și oportunitățile pe care UE le oferă Moldovei** în procesul de aderare — programe de sprijin, finanțări, cooperare tehnică.

Scopul principal este ca participanții să dobândească o înțelegere clară și aplicată a ceea ce înseamnă integrarea europeană pentru Moldova și pentru cetățenii săi.

NOTĂ: Capitolul II va începe cu un alt WordCloud în Mentimeter.com realizat de participanți despre cum definesc ei integrarea europeană.

Sesiunea 2: Integrarea europeană pentru Moldova: istoric, beneficii, instrumente

1. Ce înseamnă integrarea europeană în practică?
2. Cronologia relațiilor Moldova-UE: De la Acordul de Parteneriat și Cooperare la statutul de țară candidată
3. Beneficiile integrării europene
4. Instrumente și oportunități UE pentru Republica Moldova
5. Quiz despre integrarea europeană

2.2.1 Ce înseamnă integrarea europeană în practică pentru Republica Moldova?

Integrarea europeană este un proces strategic care definește direcția de dezvoltare a Republicii Moldova și aspirația sa de a deveni parte a **familiei europene**. Pentru cetățeni, integrarea înseamnă șansa de a trăi într-un stat **modern**, cu instituții eficiente și respect pentru **drepturile fundamentale**.

La nivelul Uniunii Europene, **integrarea europeană** este procesul prin care statele europene își adâncesc cooperarea în plan **economic, politic și social**, creând politici și instituții comune în spiritul **valorilor fundamentale** ale Uniunii.

Pentru țările candidate, procesul este reglementat de **Articolul 49 al Tratatului privind Uniunea Europeană (TUE)**, care prevede că:

„Orice stat european care respectă valorile menționate la articolul 2 și se angajează să le promoveze poate solicita să devină membru al Uniunii.”

Astfel, integrarea europeană pentru Republica Moldova presupune **alinierea treptată a cadrului legislativ, instituțional și politic** la standardele și valorile UE, în vederea **pregătirii pentru aderarea deplină**.

În practică, acest lucru înseamnă:

- **adoptarea și implementarea acquis-ului UE** (corpusul de norme europene);
- **consolidarea statului de drept** și combaterea corupției;
- modernizarea administrației publice și creșterea transparenței;
- **liberalizarea comerțului** și integrarea economică în piața unică europeană;
- participarea activă la **programe și instrumente europene** (Erasmus+, Horizon Europe, sprijin pentru dezvoltare regională).

Pentru Moldova, integrarea europeană este un **proiect de modernizare a statului și de ancorare în spațiul european al democrației și prosperității** — cu obiectivul strategic de a deveni membru al Uniunii Europene până în **2030**.

2.2.2 Cronologia relațiilor UE-Moldova de la Acordul de Parteneriat și Cooperare la stat candidat

Relațiile dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană s-au construit progresiv, într-un proces marcat de momente-cheie și evoluții politice importante. Drumul european al Moldovei a început oficial în anii '90, odată cu consolidarea independenței și orientarea către un model democratic și de piață liberă.

Cronologia relațiilor Moldova-UE

• 1998	Acordul de Parteneriat și Cooperare (semnat în 1994)
• 2005	Politica Europeană de Vecinătate Declarația Parlamentului Republicii Moldova (24 martie 2005)
• 2009	Parteneriatul Estic
• 2014	Semnarea Acordului de Asociere și obținerea regimului fără vize
• 2016	Acordul de Asociere UE-Moldova a intrat în vigoare la 1 iulie 2016
• 2022	Depunerea cererii de aderare la 3 martie 2022 și la 23 iunie 2022 obține statutul de țară candidată UE

1994 – Republica Moldova semnează Acordul de Parteneriat și Cooperare (APC) cu Uniunea Europeană. Acesta intră în vigoare în 1998 și stabilește primul cadru juridic formal de cooperare politică, economică și comercială.

2004 – Moldova devine parte a Politicii Europene de Vecinătate (PEV), iar ulterior a Parteneriatului Estic (2009), alături de alte cinci state din vecinătatea estică a UE. Aceste instrumente oferă o platformă pentru cooperare aprofundată, bazată pe reforme interne și apropiere de standardele europene.

2014 – An de cotitură: Moldova semnează Acordul de Asociere (AA) cu UE, inclusiv Zona de Liber Schimb Aprofundată și Cuprinzătoare (DCFTA), marcând trecerea de la cooperare politică la un parcurs clar de integrare economică și aliniere legislativă. Tot în 2014, Republica Moldova devine prima țară din Parteneriatul Estic care obține regim fără vize de călătorie în țările spațiului Schengen (UE), consolidând legăturile directe dintre cetățenii moldoveni și Uniunea Europeană.

2016–2021 – Implementarea Acordului de Asociere avansează semnificativ: peste 60% din exporturile Moldovei ajung pe piața UE, iar numeroase sectoare sunt reformate în baza acquis-ului UE.

2022 – Context geopolitic dramatic: războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei. Moldova depune oficial cererea de aderare la UE. În iunie 2022, Consiliul European acordă Moldovei statutul de țară candidată.

Astăzi, Moldova a intrat într-o nouă etapă: pregătirea pentru negocierea capitolelor de aderare și avansarea pe drumul ireversibil al integrării europene.

2.2.3 Beneficiile integrării europene pentru Republica Moldova

Beneficiile integrării europene pentru cetățeni: rezultate concrete și impact vizibil

Procesul de integrare europeană a Republicii Moldova produce deja beneficii tangibile pentru cetățeni, demonstrând că parcursul european nu este doar un obiectiv strategic la nivel de stat, ci o realitate ce îmbunătățește viața de zi cu zi a oamenilor.

Unul dintre cele mai vizibile avantaje este libertatea de circulație. Până în anul 2025, peste 3 milioane de călătorii fără vize au fost efectuate de moldoveni în spațiul Schengen. Această libertate nu doar că facilitează conexiunile personale și profesionale, dar stimulează și schimburile culturale și economice.

Un alt beneficiu concret este reducerea tarifelor de roaming. Din 2024, cetățenii moldoveni beneficiază de tarife de roaming comparabile cu cele din statele membre ale Uniunii Europene. Aceasta înseamnă costuri mai mici pentru apeluri, mesaje și date mobile atunci când călătoresc în UE, un pas important spre integrarea pieței digitale și sprijinirea mobilității cetățenilor. Mai mult, din toamna anului 2025, Moldova va adera la Sistemul Unic de Plăți al UE (SEPA). Această aderare va facilita transferurile interbancare rapide și cu costuri reduse între Moldova și statele membre UE. Astfel, moldovenii care lucrează, studiază sau au afaceri în UE vor putea gestiona mai eficient tranzacțiile financiare transfrontaliere.

Aceste rezultate concrete arată că integrarea europeană este deja un proces cu efecte pozitive asupra cetățenilor și mediului de afaceri. Integrarea nu mai este doar un ideal geopolitic, ci devine o realitate tangibilă, care contribuie la modernizarea țării și la îmbunătățirea calității vieții fiecărui cetățean.

Dezvoltare economică și comerț

Uniunea Europeană este astăzi **principalul partener comercial al Moldovei**:

- **54%** din comerțul total în 2024, urmată de Ucraina (11,1%) și China (9,8%).
- **65,6% din exporturile moldovenești** sunt direcționate spre piața UE.
- Comerțul bilateral a atins **7,5 miliarde EUR** în 2024.
- În același timp, **ponderea comerțului cu Rusia a scăzut la 2,5%**, reducând dependența economică și vulnerabilitățile geopolitice.

Moldova a devenit în 2024 **principalul exportator de prune în UE** și un exportator de referință pentru alte produse agroalimentare competitive. Integrarea pe piața unică europeană permite tot mai multor produse moldovenești să ajungă pe mesele consumatorilor europeni.

Sprijin financiar și investiții

Integrarea europeană aduce și **investiții masive și sprijin financiar**:

- Din 2021, UE a mobilizat **peste 2,2 miliarde EUR** în granturi și împrumuturi pentru Moldova.
- **Planul Economic și de Investiții (EIP)** a generat investiții strategice de **1,6 miliarde EUR**, în special în infrastructură, energie și dezvoltare regională.
- În mai 2025, UE a lansat **Planul de Creștere pentru Moldova (2025–2027)**, în valoare de **1,9 miliarde EUR**, destinat accelerării reformelor structurale și susținerii creșterii economice.

Numai în 2024, **peste 2.500 de întreprinderi moldovenești** au beneficiat de sprijin direct din partea UE prin programe precum **EU4Business** — granturi, consultanță și sprijin pentru extinderea și digitalizarea activităților.

Securitate energetică

UE a sprijinit activ consolidarea securității și rezilienței energetice a Moldovei:

- Diversificarea surselor de aprovizionare cu gaze și electricitate.
- Participare la **mecanismul comun de achiziții de gaze** al UE.
- Integrare treptată în **piața energetică europeană (ENTSO-E)**.

În 2025, UE și Moldova au adoptat o **foaie de parcurs comună** pentru reformele în sectorul gazelor și electricității și promovarea energiei regenerabile. Moldova beneficiază de un **pachet de sprijin energetic de peste 310 milioane EUR**, inclusiv **60 milioane EUR** pentru cetățenii din regiunea Transnistreană.

Securitate și apărare

UE sprijină consolidarea rezilienței și capacităților de securitate ale Moldovei. Prin **European Peace Facility (EPF)**, Moldova a beneficiat de **197 milioane EUR** (2021–2024) pentru sprijin non-letal destinat consolidării apărării și securității interne. Sprijinul acordat va continua să sprijine **interoperabilitatea cu standardele UE**, consolidarea capacităților de apărare și de protecție a populației în situații de criză, precum și **creșterea capacității Moldovei de a contribui la misiuni și operațiuni CSDP**. UE își reafirmă angajamentul de a susține Moldova în contracararea **amenințărilor și destabilizării externe**, contribuind la întărirea **rezilienței, securității și stabilității** țării. De asemenea, **EU Partnership Mission to Moldova** oferă sprijin în consolidarea rezilienței instituționale și a capacităților în materie de securitate. Prin **European Commission Security Hub**, Moldova beneficiază de asistență tehnică și operațională suplimentară în domeniul securității interne și managementului frontierelor. Cooperarea este completată de sprijinul acordat prin **EU Border Assistance Mission (EUBAM)** și cooperarea cu agențiile europene **Frontex, Europol, Eurojust** și **CEPOL**.

Reforma justiției și statul de drept

Republica Moldova a inițiat un amplu proces de **evaluare externă (vetting)** a integrității judecătorilor și procurorilor, susținut de Uniunea Europeană, inclusiv prin finanțarea operațională a secretariatelor **Comisiilor de vetting**.

Până în mai 2025:

- **CSM** și **CSP** au fost resetate, fiind compuse din noi membri care au promovat cu succes procesul de evaluare externă a integrității.
- **10 judecători ai CSJ** au fost deja numiți în urma vettingului, marcând un pas esențial în procesul de reconstrucție a încrederii în sistemul judiciar.
- Au fost create **completuri specializate anticorupție**, dedicate accelerării investigațiilor și judecării dosarelor de **mare corupție**, inclusiv cazuri de corupție politică.

UE oferă sprijin tehnic și financiar pentru consolidarea instituțiilor-cheie:

- **CSM, CSP, ANI, CNA** și alte entități responsabile de buna guvernare și aplicarea legii.

Sprijin pentru societatea civilă

UE susține activ consolidarea rolului societății civile ca actor cheie în procesul de integrare europeană și în creșterea rezilienței democratice.

Prin diverse programe (NDICI, EIDHR, Instrumentul European pentru Democrație și Drepturile Omului, European Endowment for Democracy), UE a finanțat:

- Programe de creștere a **capacităților organizațiilor societății civile**,

- Inițiative de combatere a dezinformării și promovare a **comunicării strategice** privind integrarea europeană,
- Suport pentru mass-media independentă și **educația civică a tinerilor**.

În plus, componenta de **contracurare a manipulării informaționale și a interferențelor externe** a devenit parte integrantă a pachetului de sprijin, prin asistență tehnică pentru autorități și sprijin direct pentru media și societatea civilă.

2.2.4 Instrumente și oportunități UE

Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională (IVDCI)

UE este cel mai mare furnizor de asistență financiară pentru Moldova.

UE sprijină dezvoltarea socio-economică și reformele din Moldova, cu asistență financiară și tehnică oferită prin intermediul **Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională** (IVDCI).

- **2,2 miliarde EUR – din 2021 pentru Moldova**
- Domeniile prioritare vizează economia, instituțiile, statul de drept, securitatea, mediul și reziliența la schimbările climatice, transformarea digitală, egalitatea de gen și societatea favorabilă incluziunii.

Sursa link la Programul Global Europe (INDCI): - https://international-partnerships.ec.europa.eu/funding-and-technical-assistance/funding-instruments/global-europe-neighbourhood-development-and-international-cooperation-instrument_en

Interreg NEXT România–Republica Moldova

Programul de cooperare transfrontalieră finanțat de Uniunea Europeană, dedicat sprijinirii dezvoltării comune și integrării teritoriale între România și Republica Moldova. Programul face parte din familia mai largă a instrumentelor **Interreg NEXT (Neighbourhood External Cooperation across Territories)**, concepute pentru a promova cooperarea între regiunile UE și țările vecine.

Interreg NEXT România–Republica Moldova are un buget total de peste **85 de milioane de euro**, din care cea mai mare parte reprezintă contribuția UE prin Instrumentul de Vecinătate, Cooperare pentru Dezvoltare și Cooperare Internațională (NDICI).

Obiectivul principal al programului este **consolidarea coeziunii teritoriale și a relațiilor bilaterale** prin proiecte comune care aduc beneficii concrete cetățenilor de pe ambele maluri ale Prutului. Programul sprijină următoarele domenii prioritare:

- **Mediu și adaptare la schimbările climatice** – gestionarea riscurilor naturale, protejarea resurselor naturale și a biodiversității.
- **Sănătate publică** – îmbunătățirea infrastructurii și serviciilor medicale transfrontaliere.
- **Educație și cultură** – creșterea schimburilor educaționale și culturale, promovarea identității și patrimoniului comun.
- **Mobilitate și conectivitate** – îmbunătățirea infrastructurii de transport și a conectivității transfrontaliere.
- **Bună guvernare și cooperare instituțională** – consolidarea parteneriatelor între autorități și societatea civilă.

Programul este implementat prin proiecte depuse de parteneriate formate din organizații din România și Republica Moldova — autorități publice locale și regionale, ONG-uri, instituții de învățământ, camere de comerț etc.

Interreg NEXT România–Republica Moldova reprezintă un **instrument strategic de apropiere a Republicii Moldova de spațiul european** și sprijină concret parcursul său de integrare europeană.

Mai multe detalii aici: <https://ro-md.net/ro/program-2021-2027>

Planul Economic și de Investiții (PEI)

În cadrul **Planului Economic și de Investiții pentru Parteneriatul Estic în perioada 2012-2027 UE planifica mobilizarea a până la 17 miliarde EUR** în investiții publice și private pentru cele șase țări partenere din Est, inclusiv Republica Moldova.

Uniunea Europeană a alocat Republicii Moldova peste **1,5 miliarde EUR** pentru investiții cu impact direct asupra economiei, infrastructurii și vieții cetățenilor.

Scopul general al PEI este de a **stimula creșterea economică și crearea locurilor de muncă**, de a susține **tranziția verde și digitală**, precum și de a **consolida conexiunile și integrarea**, atât între statele partenere din est, cât și între acestea și Uniunea Europeană.

Planul este structurat în jurul unor investiții emblematice (flagship), axate pe domenii-cheie precum:

- transport durabil și infrastructură inteligentă,
- acces la finanțare și integrare comercială,
- energie sustenabilă, decarbonizare, mediu și combaterea schimbărilor climatice,
- tranziția digitală și conectivitate,
- consolidarea rezilienței în domeniul sănătății,
- investiții în capitalul uman și educație.

Sursa Link: https://enlargement.ec.europa.eu/global-gateway-economic-and-investment-plans_en#making-a-difference

Planul UE de Creștere pentru Moldova

Introducere generală:

Acest slide prezintă pe scurt principalele componente ale noului Plan UE de Creștere pentru Moldova, lansat pentru perioada 2025–2027. Este un pachet esențial care vine să susțină tranziția economică și integrarea europeană prin reforme și investiții strategice.

Valoarea totală și structură:

Subliniați că Planul are o valoare totală de **1,9 miliarde EUR**, din care **520 milioane EUR sunt granturi**, iar restul – **1,5 miliarde EUR** – sunt împrumuturi avantajoase, cu dobândă redusă. Acest lucru îl face unul dintre cele mai consistente pachete de sprijin oferite de UE unei țări candidate.

Domenii prioritare:

1. Infrastructură:

- Menționați proiecte concrete: șoseaua de centură Chișinău, legătura Odesa–Chișinău–Iași, poduri noi peste Prut.
- Aceste investiții conectează Moldova fizic și economic cu UE.

2. Securitate energetică:

- Accent pe integrarea în rețeaua electrică europeană prin noi linii de interconexiune.
- Este un pas strategic pentru reducerea dependenței energetice.

3. Sănătate:

- Subiect sensibil și vizibil: construcția a două spitale moderne la **Cahul** și **Bălți**, ceea ce va crește accesul la servicii medicale de calitate în regiuni.

4. Transformare digitală:

- Extinderea internetului în zone rurale.
- Aderarea Moldovei la sistemul **SEPA** înseamnă transferuri bancare rapide și ieftine în spațiul UE.

5. Piața unică:

- Vorbiți despre pașii către integrarea în piața unică europeană: libertatea de circulație a mărfurilor, integrarea în piețele de energie și digitale.

6. Sprijin IMM-uri:

- Accent pe faptul că **25.000 de întreprinderi** vor beneficia de acces la finanțare – inclusiv ferme, afaceri de familie, startup-uri locale.

Toate aceste fonduri sunt **condiționate de progresele în implementarea agendei de reforme**, ceea ce înseamnă o legătură clară între finanțare și guvernare eficientă. Acest plan este nu doar un sprijin financiar, ci un mecanism de accelerare a integrării europene reale.

Link la Programul Global Europe (INCDCI) - https://enlargement.ec.europa.eu/growth-plan-moldova-factsheet_en

TAIEX – Instrumentul Comisiei Europene pentru asistență tehnică și schimb de bune practici

TAIEX (Technical Assistance and Information Exchange) este un instrument al Comisiei Europene care oferă **asistență tehnică pe termen scurt** administrațiilor publice din țările partenere, inclusiv din Republica Moldova, pentru **alinieră la legislația, standardele și practicile Uniunii Europene**.

Scopul principal al TAIEX este de a facilita **procesul de integrare europeană**, sprijinind autoritățile moldovenești în preluarea și implementarea acquis-ului UE în cadrul reformelor necesare pentru aderare. Prin TAIEX, Republica Moldova beneficiază de **expertiză practică din partea statelor membre UE** și a instituțiilor europene.

Instrumentul funcționează ca un mecanism rapid și flexibil, menit să răspundă la nevoile punctuale ale administrațiilor publice centrale și locale. Acesta oferă:

- **misiuni de experți** din statele membre UE care sprijină autoritățile moldovenești în domenii specifice (ex. justiție, mediu, energie, siguranța alimentară, digitalizare);
- **ateliere de lucru (workshops)** pe teme prioritare;
- **vizite de studiu** pentru funcționarii publici din Moldova în instituțiile din statele membre UE.

Printre beneficiile concrete ale utilizării TAIEX se numără:

- creșterea **capacității administrative și instituționale** a Republicii Moldova;
- transferul de cunoștințe și **bune practici europene**;
- accelerarea **armonizării legislației** și îmbunătățirea **calității reglementărilor**;
- sprijinirea **implementării reformelor** legate de procesul de aderare.

TAIEX este esențial în **pregătirea tehnică și administrativă** a Moldovei pentru integrarea în UE.

Mai multe informații și apeluri deschise pentru solicitarea de asistență TAIEX pot fi accesate la: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/funding-and-technical-assistance/tai-ex_en?prefLang=ro&etrans=ro

Twinning – Parteneriate instituționale pentru aderarea la Uniunea Europeană

Twinning este un instrument al Comisiei Europene destinat **consolidării capacității administrative și instituționale** a țărilor candidate și potențial candidate la aderarea la Uniunea Europeană. Creat în 1998, programul Twinning facilitează **transferul de expertiză între administrațiile publice ale statelor membre UE și cele din țările beneficiare**, printr-un parteneriat direct, de la instituție la instituție.

Scopul principal al Twinning este de a sprijini țările partenere în **preluarea și aplicarea acquis-ului UE**, precum și în adaptarea structurilor administrative la cerințele și standardele europene. În cazul Republicii Moldova, Twinning este un instrument cheie în procesul de pregătire pentru aderare, contribuind la **îmbunătățirea calității guvernării, reglementării și serviciilor publice**.

Proiectele Twinning sunt implementate de consorții de instituții din statele membre UE, care colaborează cu instituțiile beneficiare din Moldova timp de 12–36 luni.

Activitățile includ:

- misiuni de experți din UE,
- stagii de formare,
- elaborarea de ghiduri, proceduri și planuri strategice,
- sprijin direct în transpunerea și implementarea legislației europene.

Temele abordate sunt diverse, de la justiție, fiscalitate și finanțe publice, până la agricultură, sănătate, energie sau protecția mediului.

Un avantaj major al Twinning este caracterul său **practic și aplicat**, axat pe rezultate concrete și pe dezvoltarea relațiilor instituționale durabile între Moldova și statele membre UE. Twinning se distinge de alte instrumente prin faptul că **nu implică transferuri financiare directe**, ci se bazează pe expertiza oferită în mod direct de administrațiile europene.

Mai multe informații și apeluri deschise sunt disponibile pe site-ul Comisiei Europene: <https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/twinning>

Instrumentul de Asistență pentru Pre-Aderare (IPA) este principalul instrument financiar al Uniunii Europene destinat sprijinirii **țărilor candidate și potențial candidate** în procesul de aderare la UE. Scopul său este de a facilita pregătirea acestor state pentru asumarea obligațiilor de membru al Uniunii și pentru integrarea în politicile, economia și valorile europene.

IPA funcționează în cicluri multianuale. Actuala generație a instrumentului, **IPA III (2021–2027)**, dispune de un buget total de aprox. **14,2 miliarde EUR**. Beneficiarii IPA III sunt: Albania, Bosnia și Herțegovina, Kosovo, Muntenegru, Macedonia de Nord, Serbia și Turcia, precum și Republica Moldova și Ucraina (care au fost incluse în mod progresiv în arhitectura IPA).

Obiectivele principale ale IPA sunt:

- **Sprijin pentru reforme** esențiale legate de statul de drept, democrație, drepturile fundamentale și buna guvernare;
- **Alinierea la acquis-ul UE** și consolidarea capacității administrative pentru implementarea acestuia;
- **Promovarea dezvoltării socio-economice** și a coeziunii sociale;
- **Stimularea cooperării regionale** și a reconcilierii;
- **Sprijinirea tranziției ecologice și digitale.**

IPA oferă finanțare prin mai multe tipuri de intervenții: **proiecte bilaterale, programe tematice multi-beneficiar și instrumente de sprijin bugetar direct**, în funcție de nevoile și nivelul de pregătire al fiecărui stat.

Republica Moldova, deși este stat candidat din 2022, **nu a fost inclusă inițial în cadrul IPA III**, deoarece Cadrul Financiar Multianual 2021–2027 fusese adoptat anterior acordării statutului de candidat pentru Moldova și Ucraina. Totuși, UE a reușit, prin instrumentele existente, să mobilizeze sprijin pentru Moldova, inclusiv prin **Planul de creștere economică pentru Moldova** (despre care am vorbit mai sus).

Pe termen mediu, Moldova va putea beneficia pe deplin de **IPA IV**, în cadrul viitorului **Cadru Financiar Multianual 2028–2035**, ceea ce va constitui un pas esențial în sprijinirea **integrării sale europene**.

Mai multe detalii despre IPA - https://enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/overview-instrument-pre-accession-assistance_en?prefLang=ro

2.2.4 QUIZ: Cât de bine cunoști Uniunea Europeană?

La finalul celei de-a doua Sesiuni, facilitatorul va propune participanților să realizeze individual un quiz de verificare a cunoștințelor folosind platforma Mentimeter.com

Chestionarul propus va include 10 întrebări:

1. Ce înseamnă integrarea europeană în practică pentru Republica Moldova?

- A. Adoptarea acquis-ului UE și modernizarea statului ✓
- B. Simplificarea vizelor pentru călătorii turistice
- C. Renunțarea la moneda națională
- Organizarea de târguri comerciale cu statele UE

2. În ce an a obținut Republica Moldova statutul de țară candidată la UE?

- A. 2014
- B. 2016
- C. 2022 ✓
- D. 2025

3. Câte milioane de călătorii fără vize în spațiul Schengen au efectuat moldovenii până în 2025?

- A. 1 milion
- B. 3 milioane ✓
- C. 5 milioane
- D. 7 milioane

4. Ce procent din exporturile moldovenești sunt direcționate spre UE?

- A. 35,2%

Quiz despre integrarea europeană

Scanați QR-Codul
pentru a accesa
QUIZ-ul pe
www.Menti.com

CODE: 1290 4456

<https://www.menti.com/aISopiaz4y64>

B. 45,9%

C. 55,5%

D. 65,6% ✓

5. Ce plan lansat în 2025 vizează accelerarea reformelor economice și modernizarea infrastructurii Moldovei?

- A. Planul European de Securitate
- B. Planul de Creștere pentru Moldova ✓
- C. Acordul de Liber Schimb
- D. Planul Interreg NEXT

6. Cât este valoarea totală a sprijinului UE pentru Republica Moldova din 2021?

- A. 500 milioane EUR
- B. 1 miliard EUR
- C. 2,2 miliarde EUR ✓
- D. 3,5 miliarde EUR

7. Ce instrument UE oferă sprijin pentru armonizarea legislației și consolidarea capacității administrative prin misiuni de experți și vizite de studiu?

- A. IPA
- B. TWINNING
- C. TAIEX ✓
- D. NDICI

8. În ce domenii oferă sprijin Programul Interreg NEXT Moldova-România?

- A. Politică externă și apărare
- B. Educație, mediu, sănătate, mobilitate, bună guvernare ✓
- C. Reformă electorală și justiție
- D. Fiscalitate și turism

9. Ce pachet de sprijin UE a fost acordat pentru consolidarea rezilienței energice a Moldovei?

- A. 1 miliard EUR
- B. 850 milioane EUR

- C. Pachet de urgență de peste 310 milioane EUR ✓
- D. 2,2 miliarde EUR

10. Care este obiectivul strategic al Republicii Moldova privind aderarea la UE?

- A. Aderarea până în 2035
- B. Alinierea economică fără aderare deplină
- C. Pregătirea pentru statutul de stat membru UE până în 2030 ✓
- D. Menținerea statutului de țară candidată permanentă

Capitolul 2: Resurse recomandate

UE-Moldova de la Comisia Europeană -

https://enlargement.ec.europa.eu/european-neighbourhood-policy/countries-region/moldova_en

UE-Moldova de la EEAS -

https://www.eeas.europa.eu/moldova/moldova-si-ue_ro?s=223

Despre comerțul UE-Moldova -

https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/moldova_en

Site-ul oficial al UE despre oportunități și proiecte UE -

<https://eu4moldova.eu/>

Site-ul Delegației UE în Republica Moldova -

https://www.eeas.europa.eu/delegations/moldova_en

Centrul European de informare – Europe Café -

<https://eu4moldova.eu/europe-cafe/>

Fondul pentru Societatea Civilă -

<https://eapcivilsociety.eu/>

2.3 Capitolul III. Procesul de aderare la UE și rolul societății civile

Capitolul III este dedicată explorării aprofundate a procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană și a rolului esențial pe care îl joacă societatea civilă în sprijinirea și monitorizarea acestui parcurs. Participanții vor înțelege atât cadrul instituțional și etapele-cheie ale negocierilor, cât și modul în care organizațiile societății civile pot contribui activ la acest proces strategic.

Structura sesiunii:

1. **Ce este Politica de Extindere a UE și de ce contează pentru Moldova** — introducerea cadrului de politică al UE și a impactului asupra procesului național de reforme.
2. **Etapele-cheie ale procesului de aderare** — de la cererea de aderare până la finalizarea negocierilor și aderarea efectivă.
3. **Cadrul național și instituțional al procesului de negociere** — arhitectura instituțională, mecanismele de coordonare și implicare a actorilor relevanți.
4. **Rolul societății civile în procesul de negociere** — exemple de bune practici, instrumente de implicare, rolul în comunicare și mobilizare publică.
5. **Exercițiu practic** — brainstorming participativ: *Cum poate contribui societatea civilă la nivel local la aderarea Republicii Moldova la UE?*

Obiectivele sesiunii:

- Familiarizarea participanților cu Politica de Extindere a UE și cu relevanța acesteia pentru Republica Moldova.
- Clarificarea etapelor principale ale procesului de aderare la UE și a logicii negocierilor de aderare.
- Prezentarea cadrului național și instituțional privind coordonarea procesului de aderare și a negocierilor UE-Moldova.
- Identificarea rolurilor și oportunităților de implicare a societății civile în cadrul procesului de aderare: monitorizare, propuneri de reformă, advocacy și comunicare publică.
- Stimularea gândirii practice și a inițiativelor locale printr-un exercițiu aplicativ: *Europa începe în comunitatea mea* — idei concrete pentru implicarea societății civile la nivel local în sprijinul integrării europene.

2.3.1 Ce este politica de extindere a UE?

Politica de extindere a Uniunii Europene reprezintă cadrul prin care statele europene eligibile pot adera la UE, contribuind astfel la extinderea spațiului de democrație, stabilitate și prosperitate pe continent. Procesul de aderare este reglementat de **articolul 49 al Tratatului Uniunii Europene**, care permite oricărui stat european ce respectă valorile democratice ale UE și se angajează să le promoveze să solicite aderarea.

Pentru a deveni stat membru, o țară candidată trebuie să îndeplinească **Criteriile de la Copenhaga**, stabilite în 1993:

- **Criterii politice:** statul trebuie să asigure **stabilitatea instituțiilor democratice**, res-

Sesiunea 3: Procesul de aderare la UE și rolul societății civile

1. Ce este Politica de Extindere a UE și de ce contează pentru Republica Moldova
2. Etapele-cheie ale procesului de aderare la UE
3. Cadrul național și instituțional al procesului de negocieri a aderării la UE
4. Rolul societății civile în procesul de negocieri a aderării – monitorizare, propuneri de reformă, comunicare publică
5. Exercițiu practic – Europa începe în comunitatea mea (Cum ar putea contribui societatea civilă la nivel local la aderarea Republicii Moldova la UE?)

pectarea **statului de drept**, protecția **drepturilor omului** și a **minorităților**.

- **Criterii economice:** economia națională trebuie să fie capabilă să funcționeze ca **conomie de piață** și să facă față presiunilor concurențiale din cadrul **pieței interne a UE**.
- **Capacitatea de asumare a obligațiilor de membru:** presupune **armonizarea legislației naționale** cu **acquis-ul UE** și **adaptarea structurilor administrative** pentru implementarea eficientă a acestuia. Această condiție a fost consolidată prin **Concluziile Consiliului European de la Madrid (1995)**.
- Începând cu 2020, prin metodologia revizuită a extinderii, **Reforma Administrației Publice (RAP)** a devenit parte integrantă a procesului de aderare și este inclusă în **Clusterul 1 – Valori fundamentale**. O administrație publică eficientă și transparentă este considerată esențială pentru implementarea reformelor și a acquis-ului UE.

2.3.2 Etapele-cheie ale procesului de aderare la Uniunea Europeană

Etapele-cheie ale procesului de aderare la Uniunea Europeană urmăresc un parcurs clar și riguros, menit să asigure că țările candidate îndeplinesc pe deplin standardele și valorile UE înainte de a deveni membre.

Procesul începe cu **completarea Chestionarului de aderare**, transmis de Comisia Europeană statului candidat. Acesta permite evaluarea capacității țării de a respecta criteriile de la Copenhaga și de a adopta acquis-ul UE.

Pe baza informațiilor furnizate, **Comisia emite o Opinie (Avis)**, recomandând Consiliului European deschiderea sau nu a negocierilor de aderare.

În cazul unei decizii favorabile, se convoacă o **Conferință Interguvernamentală (CIG)**, care marchează oficial **deschiderea negocierilor de aderare**. În paralel, începe etapa de **Screening**, în care legislația națională este analizată în raport cu acquis-ul UE, iar Comisia poate stabili **criterii de referință de deschidere** pentru fiecare cluster sau capitol.

După îndeplinirea acestor criterii, statul candidat prezintă **pozițiile sale de negociere**, în cadrul Conferinței Interguvernamentale. Apoi urmează **deschiderea clusterelor de capitole** — fiecare cluster fiind deschis doar când este considerat suficient pregătit — și stabilirea **criteriilor de referință de închidere**.

Negocierile avansează prin îndeplinirea acestor criterii, capitol cu capitol. Progresul în clusterul **„Valori fundamentale”** este esențial, acesta determinând ritmul general al întregului proces. Când toate criteriile de închidere au fost îndeplinite, are loc **încheierea oficială a negocierilor** și inițierea **Tratatului de aderare**, care trebuie semnat și **ratificat** de toate statele membre ale UE și de statul candidat.

Procesul se încheie cu **aderarea formală la UE**, moment în care țara devine stat membru cu drepturi depline.

Etapele de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană reflectă un parcurs ambițios și bine structurat, marcat de progrese semnificative în ultimii ani. Procesul a fost inițiat în contextul geopolitic complex al regiunii și susținut de un consens larg în societatea moldovenească privind opțiunea strategică pro-europeană.

Etapele-cheie ale procesului de aderare la UE

La **3 martie 2022**, Republica Moldova a depus oficial cererea de aderare la UE și completarea chestionarului, câteva luni mai târziu, la **23 iunie 2022**, Consiliul European a acordat Moldovei statutul de **țară candidată la aderare**, deschizând astfel drumul pentru următoarele etape condiționând cu îndeplinirea a 9 condiții relevante valorilor fundamentale.

Un moment esențial a fost decizia din **14 decembrie 2023**, când Consiliul European a aprobat **deschiderea negocierilor de aderare**.

Acest pas a fost urmat de organizarea, la **25 iunie 2024**, a **Primei Conferințe Interguvernamentale RM-UE**, care a marcat oficial **lansarea negocierilor**.

Din **iulie 2024** până în **septembrie 2025**, se desfășoară etapa de **screening bilateral** — un proces tehnic de evaluare a gradului de compatibilitate între legislația națională și acquis-ul UE, pe toate cele **35 de capitole de negociere**. Această etapă este crucială pentru pregătirea pozițiilor de negociere și a reformelor necesare.

Prin **referendumul din 20 octombrie 2024**, obiectivul aderării la UE a fost consacrat ca **obiectiv național** în Constituția Republicii Moldova, reflectând angajamentul ferm al statului.

Conform calendarului ethnic agreat de Comisia Europeană cu Guvernul Republicii Moldova, **finalizarea negocierilor este planificată până în 2028** și atingerea unui nivel complet de pregătire pentru **aderarea efectivă în 2030 (obiectiv național)**.

Acest parcurs solicită un efort susținut de reformă, modernizare instituțională și consolidare a statului de drept.

Metodologia negocierilor de aderare la Uniunea Europeană, actualizată în 2020, stabilește cadrul prin care o țară candidată parcurge procesul complex de negociere și integrare în UE. Această metodologie urmărește să asigure un proces mai politic, mai transparent și mai predictibil, în care reformele esențiale să fie ireversibile și susținute de societate.

Un principiu central este **accentul pe valorile fundamentale**: statul de drept, respectarea drepturilor fundamentale și buna guvernare. Aceste domenii sunt reunite în **Clusterul 1 – Valori fundamentale**, care se deschide primul și se încheie ultimul. Progresul în acest cluster determină ritmul general al negocierilor.

Pentru a facilita o abordare coerentă, capitolele de negocieri sunt grupate în **6 cluster tematice**, care se deschid în mod integrat, nu pe capitole individuale. Fiecare cluster și capitol este supus unor **benchmarks clare** – criterii de deschidere și închidere stabilite în mod transparent.

Negocierile urmează un principiu de **secvențialitate și condiționalitate** strictă: înainte ca alte capitole să avanseze, trebuie atins un progres substanțial în domeniile valorilor fundamentale.

În faza inițială are loc un **screening tehnic** detaliat, care evaluează compatibilitatea legislației naționale cu acquis-ul UE. În paralel, sunt elaborate **foi de parcurs obligatorii** pentru consolidarea statului de drept și a reformei administrației publice.

Pentru a menține integritatea procesului, metodologia include și principiul de **reversibilitate**: în caz de derapaje grave, negocierile pot fi suspendate sau î ntoarse.

Nu în ultimul rând, noua metodologie încurajează o **abordare politică activă**, cu implicarea liderilor politici și cu o comunicare transparentă către cetățeni, pentru a asigura sprijinul public larg pentru integrarea în UE.

Ce se negociază în cadrul procesului de aderare la Uniunea Europeană?

Obiectivul fundamental al negocierilor de aderare este **alinierea legislației și practicilor naționale ale Republicii Moldova la acquis-ul Uniunii Europene**.

Acquis-ul UE reprezintă ansamblul de **drepturi, obligații, norme și standarde** care reglemen-

tează funcționarea Uniunii și care trebuie respectate de toate statele membre. Adoptarea și implementarea integrală a acquis-ului garantează funcționarea coerentă și eficientă a UE și asigură participarea deplină a unui nou stat membru la toate politicile și mecanismele europene.

Acquis-ul UE este un sistem complex și evolutiv, care cuprinde mai multe componente juridice și politice:

- **Legislația primară:** include **tratatele fondatoare ale Uniunii Europene** și **Carta drepturilor fundamentale a UE**. Aceste documente consfințesc principiile de bază ale Uniunii, cum ar fi democrația, statul de drept, respectarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.
- **Legislația secundară:** cuprinde **directivele, deciziile, recomandările, avizele, rezoluțiile, declarațiile, orientările și acțiunile comune** adoptate de instituțiile europene. Aceste acte definesc norme și standarde detaliate în domenii variate, de la piața internă și protecția consumatorilor până la politici sociale, mediu, energie și justiție.
- **Alte surse de drept:** includ **principiile generale de drept** stabilite de **Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE)**, jurisprudența relevantă și **acordurile internaționale** încheiate de UE.

Prin negocierea și transpunerea acquis-ului, Republica Moldova își adaptează sistemul juridic și instituțional pentru a funcționa armonios în cadrul Uniunii. Procesul presupune atât reforme legislative, cât și consolidarea capacității administrative, cu impact direct asupra calității guvernării și a vieții cetățenilor.

Etapile negocierilor de aderare la Uniunea Europeană urmează un parcurs clar și structurat, menit să asigure o integrare treptată și riguroasă a țării candidate în UE, printr-un proces transparent și condiționat de progrese reale.

Prima etapă este **Screening-ul** — o **analiză tehnică detaliată** a compatibilității între legislația națională și acquis-ul UE. Aceasta permite identificarea domeniilor în care sunt necesare ajustări legislative și administrative.

Ulterior, se elaborează o **foaie de parcurs** pentru întărirea **instituțiilor democratice**, a **statului de drept** și pentru **reforma administrației publice** — toate incluse în **Clusterul 1 - Valori fundamentale**. Această foaie de parcurs constituie un **benchmark-cheie** și condiționează avansarea negocierilor în celelalte domenii.

Apoi, se trece la **deschiderea clusterelor** tematice de capitole de negociere. Clusterul 1 este deschis primul și rămâne deschis pe toată durata negocierilor, până la închiderea finală. Celelalte clusteruri sunt deschise **în funcție de pregătirea fiecăruia**, nu în ordine numerică, pentru a permite un proces adaptat progresului real al țării candidate.

Pentru fiecare cluster și capitol, sunt stabilite **benchmarks** — adică **criterii și jaloane** de deschidere și închidere. Acestea trebuie îndeplinite de către țara candidată pentru a putea avansa în procesul de negociere și pentru a închide capitolele respective.

Întregul proces este guvernat de **principiul „nimic nu este convenit până când totul este convenit”**. Acesta înseamnă că **niciun capitol nu este considerat închis definitiv** până când toate condițiile și reformele prevăzute în toate domeniile de negociere nu sunt pe deplin îndeplinite. Doar atunci se poate finaliza întregul proces și se poate semna Tratatul de Aderare.

Structura negocierilor de aderare la Uniunea Europeană este organizată astfel încât să faciliteze un proces coerent, etapizat și clar de integrare a țării candidate în spațiul normativ și instituțional al UE.

Legislația și standardele Uniunii Europene — cunoscute sub denumirea de **acquis comunitar** — sunt împărțite în **35 de capitole de negociere**, fiecare acoperind un domeniu specific. Aceste domenii acoperă toate politicile și funcționarea Uniunii: de la **piața internă** și **politica concurenței**, la **politica fiscală**, **agricultura**, **energie**, **mediu**, **justiție** și **drepturi fundamentale**, **relații externe** și **securitate**.

Pentru a eficientiza procesul de negociere și a asigura o abordare integrată, cele **35 de capitole** sunt grupate în **6 clustere tematice**:

- 1. Elemente fundamentale** – acoperă domeniile legate de statul de drept, justiție, drepturi fundamentale, funcționarea instituțiilor democratice și reforma administrației publice. Este primul cluster deschis și ultimul închis.
- 2. Piața internă** – include aspecte esențiale privind funcționarea pieței unice europene (libera circulație a mărfurilor, serviciilor, capitalurilor și persoanelor, concurența, protecția consumatorilor).
- 3. Competitivitate și creștere incluzivă** – vizează politici în domeniile fiscal, social, educație, știință și cercetare, piața muncii și alte aspecte legate de creșterea economică.
- 4. Agenda verde și conectivitate durabilă** – acoperă domenii precum transporturile, energia, mediul și schimbările climatice.
- 5. Resurse, agricultură și coeziune** – cuprinde politica agricolă, siguranța alimentară, politica regională și politica de coeziune.
- 6. Relații externe** – tratează politica externă, de securitate și apărare, și cooperarea internațională.

Această structurare permite o negociere clară și etapizată, concentrând eforturile de reformă în domenii-cheie și asigurând progresul coerent al procesului de aderare.

Ce este Screening-ul?

Screeningul reprezintă prima etapă tehnică și analitică a procesului de negocieri de aderare la Uniunea Europeană. El marchează **începutul interacțiunii structurale** dintre UE și statul candidat în privința **adoptării și implementării acquis-ului UE**.

Screeningul se desfășoară **pentru fiecare capitol de negociere** (acquis comunitar), acoperind domenii diverse — de la concurență, energie și fiscalitate, până la justiție, stat de drept și politica externă.

Scopul principal al screening-ului este **evaluarea gradului de aliniere** a legislației și practicilor naționale la **standardele și normele Uniunii Europene**. În același timp, această etapă permite **identificarea clară a domeniilor** în care sunt necesare **reforme și armonizări suplimentare** pentru a asigura conformitatea cu acquis-ul.

Procesul de screening se desfășoară în două etape complementare:

- Screening explicativ:** Comisia Europeană prezintă autorităților naționale conținutul și cerințele acquis-ului relevant pentru fiecare capitol de negociere. Această etapă are

rolul de a clarifica așteptările și standardele UE.

- **Screening bilateral:** Statul candidat prezintă la rândul său **nivelul actual de conformitate** a cadrului său legislativ și instituțional și propune **planuri de aliniere** acolo unde sunt identificate decalaje.

Raportul de screening este un instrument-cheie elaborat de Comisia Europeană în urma procesului de screening pentru fiecare **capitol de negociere** și stă la baza deciziilor privind deschiderea negocierilor.

Acest raport conține **patru părți esențiale** pentru fiecare capitol din cluster:

1. **Conținutul capitolului** — explicarea detaliată a **acquis-ului UE** relevant pentru acel capitol, astfel încât autoritățile naționale să înțeleagă cerințele și standardele europene.
2. **Prezentarea la nivel de țară** — evaluarea gradului actual de **aliniere și de capacitate de punere în aplicare**, pe baza informațiilor furnizate de statul candidat. Acest lucru include rezultatele screening-ului bilateral.
3. **Evaluarea Comisiei** — analiza gradului de **aliniere efectivă** a cadrului național și a **capacității administrative și instituționale** de implementare a acquis-ului. Comisia identifică eventualele lacune și propune măsuri de remediere.
4. **Rezumatul constatărilor Comisiei** — partea concluzivă a raportului, în care Comisia recomandă Consiliului:
 - fie să permită deschiderea negocierilor pentru acel capitol;
 - fie să stabilească **criterii de referință de deschidere** (benchmarks), dacă sunt necesare reforme suplimentare.

În final, Comisia poate lua **două decizii**:

- a) dacă țara candidată este **suficient de avansată**, aceasta este invitată să prezinte **poziția de negociere** pentru capitolul respectiv;
- b) dacă țara **nu este suficient de avansată**, trebuie mai întâi să îndeplinească anumite **criterii de deschidere** înainte de a putea trece la negocierea efectivă.

Odată ce aceste criterii de deschidere sunt îndeplinite, statul candidat este invitat să prezinte **poziția sa oficială de negociere**, marcând astfel un pas esențial spre armonizarea completă cu acquis-ul UE.

Pozițiile de negociere reprezintă documentele esențiale care fundamentează dialogul formal dintre Uniunea Europeană și statul candidat în cadrul procesului de aderare. Aceste documente sunt elaborate și transmise în conformitate cu **noua metodologie de extindere din 2020**, care pune accent pe valori fundamentale, reversibilitate și benchmarks clare.

1. **Poziția generală de negociere** este adoptată de **Consiliul UE**, pe de o parte, și de **Guvernul Republicii Moldova**, pe de altă parte. Acest document stabilește cadrul general, principiile și condiționalitățile aplicabile întregului proces de negociere. Poziția reflectă prioritățile fundamentale ale metodologiei: accent pe **statul de drept, drepturile fundamentale**, transparență și sustenabilitatea reformelor.
2. **Pozițiile individuale de negociere** sunt elaborate și transmise de **țara candidată**, pentru fiecare **cluster** și **capitol** de negociere. Fiecare poziție include:
 - **Evaluarea nivelului actual de aliniere** la acquis-ul UE;
 - **Planuri concrete de reformă și transpunere** a acquis-ului;
 - **Propuneri detaliate privind termenele și etapele** de implementare a măsurilor necesare.

Conform noii metodologii, **pozițiile de negociere pe clustere** reflectă o abordare integrată: în locul abordării fragmentate pe capitole individuale, țara candidat își prezintă poziția pentru un întreg cluster tematic. Acest lucru permite o mai bună coerență a reformelor și un proces de negociere mai eficient.

Poziția de negociere pentru un cluster este transmisă doar după ce țara candidată a îndeplinit **criteriile de referință de deschidere**, stabilite anterior prin Raportul de screening. Această etapizare garantează că negocierile avansează pe baze solide și că reformele necesare au fost inițial demarate.

Poziția generală de negocieri a Republicii Moldova poate fi găsită aici: https://old.gov.md/sites/default/files/pozitia_generala_de_negociere_rm.pdf

Evaluarea progresului în procesul de aderare a țărilor candidate – Pachetul de extindere al UE

Pachetul de extindere al Uniunii Europene este unul dintre cele mai importante instrumente de monitorizare și orientare a procesului de extindere a UE. Publicat **anual de Comisia Europeană**, de regulă în toamnă, acest pachet evaluează progresele realizate de **țările candidate și potențial candidate** pe calea aderării.

Prin intermediul său, Comisia oferă o imagine detaliată și actualizată asupra gradului de pregătire al fiecărui stat pentru aderare, precum și asupra provocărilor și reformelor esențiale care trebuie continuate.

Pachetul de extindere conține în primul rând **rapoarte individuale** pentru fiecare țară candidată. Aceste rapoarte analizează progresele în alinierea la **acquis-ul comunitar**, respectarea **criteriilor de aderare** (politice, economice și de capacitate administrativă), precum și impactul reformelor în domenii-cheie precum statul de drept, justiție, economie, administrație publică și politica externă.

Pe lângă această evaluare tehnică, pachetul include **orientări și recomandări** concrete pentru perioada următoare, menite să sprijine guvernele naționale în prioritizarea reformelor și să ghideze dialogul cu instituțiile europene.

În același timp, Pachetul oferă un **context politic și strategic** privind politica de extindere a UE, ajutând statele membre să ia decizii informate cu privire la **pașii următori în procesul de aderare** pentru fiecare candidat.

Prin urmare, **Pachetul de extindere** este un instrument-cheie pentru **monitorizarea reformelor și ghidarea negocierilor de aderare**. El sprijină atât Comisia Europeană, cât și Consiliul UE și statele membre, în asigurarea unui proces de extindere coerent, predictibil și bazat pe merite.

Mai multe detalii ale Comisiei: https://enlargement.ec.europa.eu/news/commission-adopts-2024-enlargement-package-2024-10-30_en

Progresul Republicii Moldova în 2024 în procesul de aderare la Uniunea Europeană

În perioada iunie 2023 – septembrie 2024, Republica Moldova a înregistrat progrese semnificative în procesul de aderare la Uniunea Europeană, reflectate în evaluarea Comisiei Europene din Pachetul de Extindere 2024. Evaluarea acoperă toate cele șase clustere tematice de negociere și oferă o imagine detaliată asupra nivelului de pregătire și a reformelor implementate.

În **Clusterul 1 – Valori fundamentale**, au fost înregistrate **progrese substanțiale** în reforma sistemului judiciar (Capitolul 23), consolidarea statului de drept și combaterea corupției. De asemenea, progrese bune sunt menționate în domeniul justiției, libertății și securității (Capitolul 24), precum și în reforma administrației publice. Comisia a apreciat și funcționarea instituțiilor

democratice, iar Moldova este considerată tot mai bine pregătită să avanseze în acest cluster-cheie.

În **Clusterul 2 – Piața internă**, majoritatea capitolului au înregistrat un nivel **moderat până la avansat** de pregătire. Progrese bune s-au realizat în domenii precum achizițiile publice, libera circulație a bunurilor și serviciilor, protecția consumatorilor și concurența.

Clusterul 3 – Competitivitate și creștere incluzivă evidențiază progrese importante în politicile sociale, fiscalitate, educație, cercetare, antreprenoriat și transport. Aceste reforme contribuie la modernizarea economiei și la întărirea capacității Moldovei de a participa activ la piața internă a UE.

În cadrul **Clusterului 4 – Agenda verde și conectivitate durabilă**, s-au realizat pași consistenți în domeniul energiei, rețelelor trans-europene și protecției mediului. Politicile privind schimbările climatice se află în curs de dezvoltare, iar infrastructura energetică este în proces de modernizare.

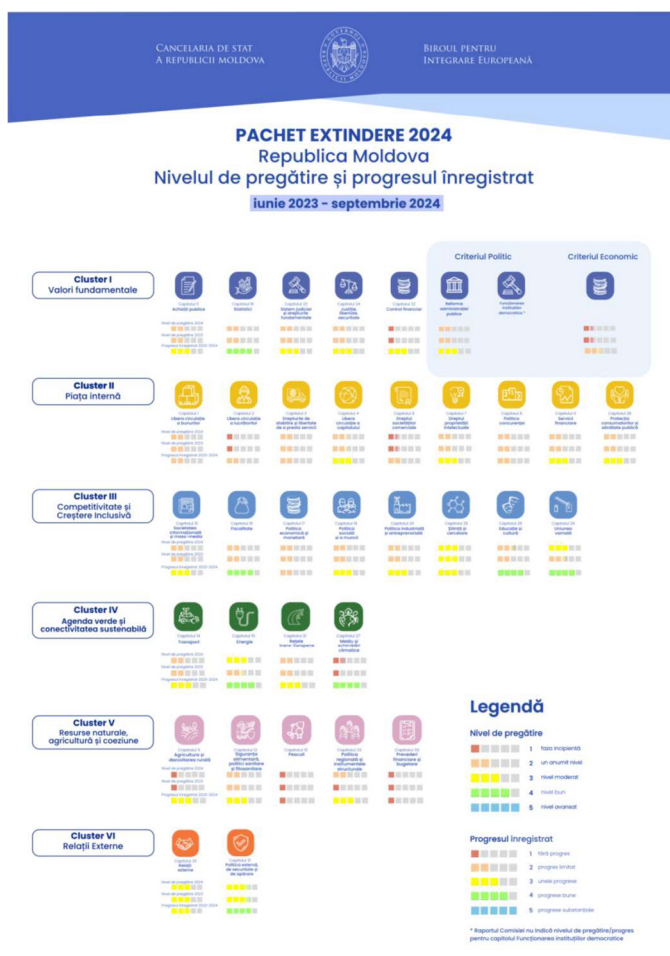
Pentru **Clusterul 5 – Resurse naturale, agricultură și coeziune**, progresul a fost unul **moderat**, dar stabil. Moldova a avansat în domeniul precum siguranța alimentară, agricultura și politica regională.

În **Clusterul 6 – Relații externe**, Republica Moldova a înregistrat **progrese substanțiale**, în special în alinierea politicii externe și de securitate cu cea a Uniunii Europene.

Singura zonă unde progresul este catalogat drept **limitat** este cea aferentă **criteriului economic** — fiind necesare reforme suplimentare pentru consolidarea unei economii de piață funcționale.

În concluzie, Republica Moldova a demonstrat în 2024 o **accelerare clară a pregătirii pentru aderare**, cu progrese solide în toate domeniile-cheie, în special în ceea ce privește valorile fundamentale, piața internă și politica externă.

Raportul Comisiei Europene 2024 - https://enlargement.ec.europa.eu/moldova-report-2024_en

2.3.3 Cadrul național și instituțional al procesului de negocieri a aderării la UE

Cadrul instituțional național

Procesul de coordonare a integrării europene și a negocierilor de aderare a Republicii Moldova la UE este guvernat de un **cadru instituțional clar**, stabilit prin Hotărârea Guvernului nr. 180/2024. Acesta instituie un mecanism integrat și ierarhizat de coordonare, menit să asigure coerența și eficiența întregului proces de pregătire și negociere a aderării.

La nivel strategic, **Comisia Națională pentru Integrare Europeană**, condusă de Președintele

Republicii Moldova (creată prin Decretul prezidențial nr. 441/2022), oferă direcția politică generală. Guvernul, prin Hotărârea nr. 610/2018, reglementează organizarea și aprobarea deciziilor privind procesul de aderare.

Viceprim-ministrul pentru integrare europeană, în calitate de **Negociator-șef**, conduce procesul de negociere și coordonează activitatea interinstituțională. Acesta este sprijinit de un **Negociator-șef adjunct**, de **Secretarul de stat al Guvernului pentru integrare europeană** și de **Echipa de negociere**.

Biroul pentru integrare europeană (BIE), structură a Cămarilor de Stat, asigură suportul tehnic și metodologic necesar procesului.

Centrul de armonizare a legislației și alte direcții ale Cămarilor de Stat pentru monitorizarea transpunerii acquis-ului UE și coordonarea asistenței externe.

Nivelul tehnic și operațional este organizat în cadrul **Consiliului de coordonare interinstituțională**, condus de Secretarul de stat și format din președinții **celor 6 Comitete pe clustere** și ai **35 de Grupuri de lucru**. Aceste grupuri acoperă întregul acquis UE și contribuie la elaborarea documentelor tehnice, la autoevaluarea legislației naționale și la pregătirea pozițiilor de negociere.

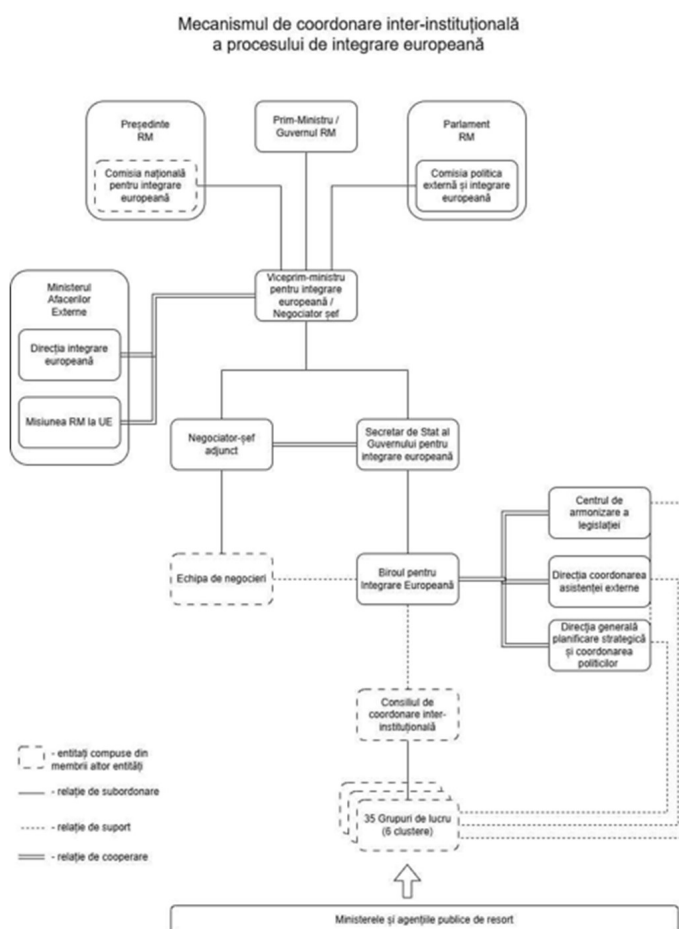
Această arhitectură instituțională permite Republicii Moldova să abordeze în mod integrat și coordonat întregul proces complex de aderare la Uniunea Europeană.

Mecanismul național de coordonare a procesului de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană asigură o structură integrată și coerentă pentru gestionarea complexului proces de negocieri și armonizare legislativă.

La nivel strategic, coordonarea este realizată de **Consiliul de coordonare interinstituțională**, convocat de **Viceprim-ministrul pentru integrare europeană** (negociator-șef). Acesta reunește: Secretarul de stat pentru integrare europeană, președinții celor 6 Comitete interinstituționale pe clustere, președinții Grupurilor de lucru, Echipa de negociere, Biroul pentru Integrare Europeană (BIE), Centrul de armonizare a legislației și miniștri. Rolul Consiliului este de a asigura alinierea strategică a deciziilor și de a soluționa eventualele blocaje interinstituționale.

Procesul tehnic este structurat în **6 Comitete interinstituționale pe clustere**, fiecare coordonat de un minister-cheie și având rolul de a integra tematic negocierile pe domenii complexe. Clusterele sunt:

1. *Valori fundamentale* – Ministerul Justiției
2. *Piața internă* – Ministerul Dezvoltării Economice și Digitalizării
3. *Competitivitate și creștere incluzivă* – Ministerul Finanțelor

4. *Agenda verde și conectivitate sustenabilă* – Ministerul Energiei
 5. *Resurse naturale, agricultură și coeziune* – Ministerul Agriculturii
 6. *Relații externe* – Ministerul Afacerilor Externe.
- La nivel operațional, **Grupurile de lucru** sunt structuri esențiale, responsabile de elaborarea documentației tehnice și a pozițiilor de negociere. Acestea sunt organizate pe trei tipuri:
 - *Grupuri pe criteriul politic și economic;*
 - *Grupuri pentru fiecare capitol de negociere (35 de capitole în total);*
 - *Grupuri pe reforme orizontale și transversale.*

Prin acest mecanism, Republica Moldova își asigură o abordare coordonată, eficientă și adaptată noii metodologii de extindere a UE, facilitând avansarea în procesul de aderare.

Planul Național de Aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană (PNA) 2025–2029

PNA este **principalul document de planificare și monitorizare** a îndeplinirii **obligățiilor generate și asumate în timpul negocierilor de aderare**. Acesta definește **prioritățile, acțiunile, dinamica și resursele necesare** pentru armonizarea legislației naționale cu **acquis-ul UE**, precum și activitățile de **adaptare a instituțiilor naționale** la structurile administrative ale Uniunii Europene.

Programul **cuprinde peste 3 100 de acțiuni**, dintre care **1 791 sunt măsuri normative**, iar **1 088 sunt acțiuni de implementare**.

PNA înlocuiește Planul Național de Acțiuni 2024–2027, considerat insuficient, și devine **instrumentul principal** prin care statul armonizează legislația națională cu **acquis-ul comunitar**. Documentul acoperă **33 de capitole de negociere**, grupate în **6 clustere tematice** — justiție, economie, mediu, agricultură, energie, educație.

Structura PNA este compusă din:

- **partea narativă** (explicarea obiectivelor și metodologiei),
- **Anexa A** — acțiuni **normative** de aliniere la **acquis-ul UE**,
- **Anexa B** — acțiuni de **implementare a acquis-ului** și de **dezvoltare a capacităților administrative**.

Implementarea PNA este monitorizată de **Biroul pentru Integrare Europeană (BIE)** și de **Consiliul de coordonare interinstituțională**, în cooperare cu ministerele de resort și cu sprijinul Grupurilor de lucru.

PNA servește și ca **instrument de dialog cu instituțiile UE**, facilitând **procesul de screening** și pregătirea **pozițiilor de negociere**. **Actualizările periodice** vor permite ajustarea priorităților în funcție de ritmul negocierilor și de recomandările Comisiei Europene.

PROGRAMUL NAȚIONAL DE ADERARE A REPUBLICII MOLDOVA LA UE 2025-2029

Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la UE (PNA) este principalul document pentru planificarea și monitorizarea îndeplinirii obligațiilor generate și asumate în timpul negocierilor de aderare. Acesta definește prioritățile, acțiunile, dinamica și resursele necesare pentru armonizarea legislației naționale cu **acquis-ul UE**, precum și activitățile de adaptare a instituțiilor naționale la structurile administrative ale Uniunii Europene.

Structura sa este alcătuită din partea narativă, precum și cele două anexe: Anexa A, care include acțiunile normative de aliniere la **acquis-ul UE** și Anexa B, în care se regăsesc acțiunile de implementare a **acquis-ului UE** și de dezvoltare a capacităților administrative.

Detalii despre PNA, per fiecare capitol, conform clusterelor, pot fi găsite mai jos.

› Cluster I - VALORI FUNDAMENTALE

› Cluster II - PIAȚA INTERNĂ

› Cluster III - COMPETITIVITATE ȘI CREȘTERE INCLUZIVĂ

› Cluster IV - AGENDA VERDE ȘI CONECTIVITATE SUSTENABILĂ

› Cluster V - RESURSE NATURALE, AGRICULTURĂ ȘI COEZIUNE

› Cluster VI - RELAȚII EXTERNE

Prin PNA 2025–2029, Republica Moldova își consolidează **angajamentul și capacitatea administrativă** pentru a deveni membru al Uniunii Europene.

PNA poate fi găsit aici: <https://old.gov.md/ro/advanced-page-type/2025-2029-national-programme-accession-republic-moldova-eu>

2.3.4 Rolul societății civile în procesul de integrare europeană al Republicii Moldova

Rolul societății civile în procesul de integrare europeană al Republicii Moldova este esențial și transversal — contribuind la consolidarea democrației, a rezilienței societale și a calității reformelor. Integrarea europeană nu este doar un exercițiu tehnic sau politic, ci un proces profund de transformare a societății, unde implicarea activă a cetățenilor și a organizațiilor societății civile (OSC) este crucială.

Principalele roluri ale societății civile:

1. Dialog structurat cu UE și cu autoritățile naționale

OSC-urile contribuie la procesul de integrare prin Platforma Societății Civile UE–Moldova și Platforma Națională a Forumului Societății Civile al Parteneriatului Estic. Reprezentanți ai societății civile sunt membri ai Comisiei Naționale pentru Integrare Europeană, participând la dialogul strategic cu autoritățile.

2. Monitorizare și evaluare a reformelor și a PNA

OSC-urile realizează rapoarte independente de monitorizare (*shadow reports*) privind implementarea Planului Național de Aderare (PNA), a Acordului de Asociere și a reformelor relevante, oferind o perspectivă obiectivă și critică.

3. Contribuții directe la Pachetul anual de Extindere

Prin rapoartele de monitorizare pe Cluster-ul 1 — Elemente fundamentale (justiție, stat de drept, anticorupție, drepturi fundamentale, guvernare) — OSC-urile furnizează contribuții directe la Pachetul de Extindere al Comisiei Europene (raport iulie 2024, următorul raport: iulie 2025).

4. Participare ca observatori în grupurile naționale de negociere

Reprezentanții OSC-urilor, sindicatelor și patronatelor participă în calitate de observatori în grupurile de lucru naționale de negociere, în baza HG nr. 180/2024, asigurând transparența și calitatea procesului de pregătire a pozițiilor de negociere.

5. Participare la consultări publice pe proiectele de armonizare cu acquis-ul UE

OSC-urile sunt implicate în consultările publice organizate de autoritățile naționale pe proiectele legislative și normative privind armonizarea cu acquis-ul UE.

6. Informare și comunicare publică

Societatea civilă are un rol esențial în informarea cetățenilor și în combaterea dezinformării cu privire la procesul de integrare europeană, contribuind astfel la creșterea sprijinului public pentru aderare.

7. Promovarea standardelor europene și a bunei guvernări

Prin activitatea lor, OSC-urile promovează standarde europene în domenii precum buna guvernare, transparența, media liberă, protecția mediului, consolidând astfel convergența Republicii Moldova cu valorile și practicile europene.

Rolul societății civile în sprijinirea integrării europene la nivel local

La nivelul orașelor, satelor și comunităților locale, societatea civilă din Republica Moldova are

un rol cheie în aducerea procesului de integrare europeană mai aproape de cetățeni. Prin proiecte și inițiative locale, OSC-urile contribuie la creșterea gradului de informare, la sprijinirea administrațiilor publice locale și la promovarea valorilor și standardelor europene în viața de zi cu zi.

Integrarea europeană este un proces care are impact direct asupra calității serviciilor publice, oportunităților economice și drepturilor cetățenilor la nivel local. De aceea, implicarea activă a OSC-urilor în comunități este crucială pentru susținerea reformelor și pentru a genera sprijin public pentru aderare.

Exemple concrete:

1. Crearea și facilitarea de rețele de informare și dialog civic în localități

OSC-urile organizează EU Talks, cluburi de dezbateri europene, forumuri civice sau caravane informative în orașe și sate, unde cetățenii discută concret despre ce înseamnă integrarea europeană pentru viața lor (ex.: agricultură, educație, turism, protecția mediului). *Exemplu:* în 2024–2025, mai multe organizații au desfășurat caravane europene în raioane (ex.: Cahul, Edineț, Ungheni), unde sute de cetățeni au fost informați despre beneficiile aderării. Campanii precum „Cetățenii pentru Europa” ajută comunitățile să înțeleagă cum integrarea europeană poate soluționa probleme locale concrete.

2. Monitorizarea calității serviciilor publice locale și promovarea bunei guvernări

OSC-urile sprijină administrațiile publice locale în implementarea standardelor europene (ex.: transparența achizițiilor publice, digitalizarea serviciilor, consultarea publică). Totodată, organizează activități de monitorizare comunitară și de bugetare participativă, implicând cetățenii în procesul decizional local. *Exemplu:* platforma *Bugetulmeu.md* și crearea Consiliilor de participare locală contribuie la creșterea transparenței și a implicării civice.

3. Proiecte de dezvoltare locală cu sprijin UE și promovarea oportunităților europene pentru cetățeni

OSC-urile sprijină comunitățile în valorificarea finanțărilor europene, prin programe precum *Interreg NEXT* și *LEADER*. De asemenea, facilitează accesul la informații despre oportunitățile de finanțare pentru primării, antreprenori locali și tineri. *Exemplu 1:* proiectele *Interreg NEXT Moldova-România* au finanțat în 2024–2025 zeci de inițiative de infrastructură locală, turism transfrontalier, educație și inovare, cu sprijinul OSC-urilor în scrierea și implementarea proiectelor.

Exemplu 2: *Grupurile de Acțiune Locală (GAL)* — parte a inițiativei *LEADER* — acoperă cca. 35% din teritoriul rural al Moldovei, cu peste 50 de GAL-uri active care implementează proiecte locale finanțate prin fonduri europene, contribuind direct la dezvoltarea comunităților și la promovarea principiilor europene de participare și coeziune.

Oportunitățile de finanțare disponibile pentru proiecte locale pot fi consultate pe platforma: EU-4Moldova.eu

2.3.5 Exercițiu practic (10 min): Europa începe în comunitatea mea

Obiectiv: să stimuleze reflecția practică și ideile creative privind contribuția societății civile la integrarea europeană *la nivel local*.

Număr participanți: 20 (organizați în 5 grupuri de câte 4 persoane)

Durată: 10 minute

Desfășurare:

1. Facilitatorul introduce tema (1 min):

„Integrarea europeană începe cu acțiuni concrete în comunitățile noastre. Fiecare oraș, sat sau grup civic poate contribui la procesul de aderare a Moldovei la UE. În grupul vostru, discutați: **Cum ar putea contribui societatea civilă la nivel local la aderarea Republicii Moldova la UE?**”

2. Lucru în grupuri (6 min):

- Fiecare grup discută idei concrete pe baza propriei experiențe sau a exemplurilor cunoscute.
- Grupurile notează **maxim 3 idei prioritare** pe un flipchart sau pe sticky notes.

3. Prezentare rapidă în plen (3 min):

- Fiecare grup va putea prezenta pe scurt (30–40 sec) ideile generate în cadrul celei de-a 4 sesiuni a Cursului în cadrul dialogului cu reprezentantul BIE.

Obiectiv:

- Rezultatele acestei sesiuni vor constitui **material de bază pentru Capitolul 9 (ZIUA III – 14 iunie 2025): Instrumente și metode de promovare locală a integrării europene**, unde participanții vor elabora un **Plan local de acțiune**.
- La Capitolul 9, participanții vor reveni asupra ideilor generate azi și le vor detalia în acțiuni concrete aplicabile în comunitățile lor.

Capitolul III. Resurse Recomandate

Despre Politica de extindere a UE -

https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/eu-enlargement_ro

Pachetul de extindere UE -

<https://old.gov.md/ro/advanced-page-type/info-centre>

Biroul pentru integrare europeană -

<https://old.gov.md/ro/content/biroul-pentru-integrare-europeana>

Manualul Negocierilor de Aderare -

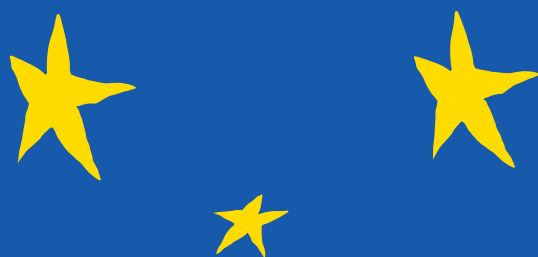
https://old.gov.md/sites/default/files/manualul_privind_negocierile_de_aderare_a_republicii_moldova_la_uniunea_europeana.pdf

Planul Național de Aderare la UE 2025-2029 -

<https://old.gov.md/ro/advanced-page-type/2025-2029-national-programme-accession-republic-moldova-eu>

Site-ul de resurse ale proiectului „Societatea civilă pentru Integrare europeană” -

<https://www.euromonitor.md/>

IV. GHID PRACTIC PENTRU COMUNICAREA PUBLICĂ

Introducere

Într-un contextul în care parcursul european al Republicii Moldova devine tot mai prezent în spațiul public și pe agenda instituțiilor, este esențial ca actorii societății civile implicați în promovarea integrării europene să dispună de instrumente eficiente de comunicare. Astfel, o strategie de comunicare bine concepută înseamnă nu doar o mai bună vizibilitate a activităților, ci și creșterea impactului mesajelor pro-europene în comunitățile locale.

Acest capitol va oferi o privire de ansamblu asupra procesului de elaborare a unei strategii de comunicare, definind elementele esențiale și etapele-cheie care trebuie parcurse. Scopul este de a oferi un cadru logic și aplicabil, care poate fi adaptat în funcție de specificul organizației, al publicului-țintă și al obiectivelor urmărite.

O comunicare strategică, planificată și ancorată în realitățile comunității poate transforma inițiativele punctuale în procese durabile de informare, convingere și mobilizare. Prin înțelegerea fundamentelor strategiei de comunicare, organizațiile pot trece de la reacții spontane la acțiuni coerente și bine fundamentate, construind astfel o prezență publică solidă și credibilă.

3.1 Ce este o strategie de comunicare?

O strategie de comunicare este un document esențial care oferă direcție și coerență eforturilor de comunicare ale unei organizații sau inițiative. Este un instrument practic care ajută la definirea clară a ceea ce se comunică, cui se adresează mesajele, prin ce canale și în ce mod, dar și cum putem monitoriza eforturile.

Pentru o organizație

O strategie de comunicare reprezintă un cadru planificat, prin care organizația își exprimă viziunea, stabilește priorități și definește relația sa cu publicul. Este mai mult decât o listă de acțiuni – este un document care aliniază comunicarea cu misiunea și obiectivele generale ale organizației.

Pentru un proiect sau o acțiune

În cazul unui proiect sau al unei campanii targetate, strategia de comunicare are rolul de a ghida transmiterea informațiilor relevante către un public bine definit. Este un plan care asigură coerența și eficiența mesajelor, în special atunci când se urmărește un impact concret – informarea, convingerea, mobilizarea sau schimbarea de comportament.

Pentru membrii Rețelei de multiplicatori, comunicarea nu este doar un instrument de vizibilitate, ci un element-cheie în activitățile de advocacy, educație civică și mobilizare comunitară. O strategie bine structurată permite multiplicatorilor să fie mai eficienți în:

1. transmiterea mesajelor pro-europene;
2. combaterea dezinformării și a canalelor de manipulare;
3. apropierea și înțelegerea procesului de integrare europeană de cetățeni;
4. consolidarea încrederii în instituțiile democratice și în parcursul european.

Elementele-cheie ale unei strategii de comunicare

Fără o structură clară, comunicarea devine un haos, iar mesajele nu ajung la publicul potrivit, resursele sunt risipite și obiective neatinse.

- **Obiective clare** – Ce vrem să obținem prin comunicare? (informare, schimbare de atitudine, mobilizare etc.);
- **Public-țintă** – Cui ne adresăm? (grupuri specifice din comunitate, categorii profesionale, tineri etc.)

- **Mesaje-cheie** – Ce vrem să transmitem? Cum trebuie să fie mesajele (Mesaje simple, coerente, ușor de reprodus);
- **Canale de comunicare** – Cum ajungem la publicul nostru? (rețele sociale, evenimente locale, media, întâlniri directe);
- **Planificare** – Când și în ce ordine comunicăm? (calendar, priorități, momente-cheie);
- **Monitorizare și ajustare** – Cum măsurăm impactul și cum adaptăm mesajele în funcție de reacții?

Provocări frecvente

În realitatea din teren, comunicarea se confruntă adesea cu obstacole precum:

- Resurse limitate – bugete mici, lipsă de personal specializat;
- Public divers – necesitatea adaptării mesajelor pentru audiențe diferite;
- Lipsa expertizei în comunicare – dificultăți în formularea și diseminarea mesajelor;
- Multitudinea mesajelor de dezinformare – acestea sunt din ce în ce mai frecvente și atrag publicul prin simplitatea lor, dar și printr-un grad intens al conspirației;
- Implicarea politicului – acestea deseori pot aduce beneficii sau invers, pot încurca procesul de comunicare.
- Atenție redusă din partea media – dificultăți în atragerea presei sau în obținerea vizibilității.

3.2 Viziunea strategiei de comunicare

Viziunea este fundația oricărei strategii de comunicare. Ea exprimă imaginea de ansamblu asupra direcției în care se îndreaptă organizația sau inițiativa și reflectă convingerea profundă că schimbarea este posibilă și necesară. În lipsa unei viziuni clare, comunicarea riscă să devină reactivă, dispersată și lipsită de coerență.

Viziunea răspunde la întrebarea: „De ce comunicăm?” și „Ce vrem să schimbăm sau să construim prin comunicare?”

Viziunea trebuie să fie clară, ambițioasă, dar realistă, care inspiră echipa și ghidează tonul, mesajele și acțiunile de comunicare.

Exemplu unei viziuni: „Să contribuim la o societate moldovenească informată, activă și orientată spre valorile europene, în care cetățenii înțeleg și susțin parcursul de integrare în UE.”

De ce este importantă viziunea?

O viziune eficientă trebuie să fie:

- Clară – ușor de înțeles și de reprodus;
- Relevantă – ancorată în contextul local și în nevoile comunității;
- Motivantă – inspiră implicare și încredere;
- Consecventă – reflectă valorile și misiunea organizației/proiectului.

Fiecare multiplicator este un pilon al acestei viziuni. Comunicarea sa, indiferent că este online, în spațiul public sau în întâlniri directe cu cetățenii, ar trebui să reflecte consecvent această viziune. Ea devine punctul forte al strategiei – un reper care dă sens și direcție tuturor acțiunilor.

3.3 Obiective de comunicare

Obiectivele de comunicare reprezintă țintele clare pe care le urmărim prin eforturile noastre de informare. Ele trebuie să reflecte scopurile generale ale organizației sau proiectului, conform statutului și strategiei de dezvoltare. Pentru multiplicatorii integrării europene, definirea

obiectivelor este un pas esențial pentru a avea o comunicare eficientă, relevantă și orientată spre rezultate.

Tipurile de obiective de comunicare pot fi:

- **Creșterea vizibilității organizației/acțiunii.** Să facem cunoscută activitatea organizației și rolul multiplicatorilor în procesul de integrare europeană, prin expunere în fața publicului larg, mass-media și mediului online.
- **Informarea comunității.** Să oferim cetățenilor informații clare și corecte despre proiecte, cauze, idei și activități legate de integrarea europeană, pentru a crește nivelul de conștientizare și înțelegere.
- **Mobilizarea cetățenilor.** Să încurajăm implicarea activă a comunității în susținerea cauzei europene, prin participarea la evenimente, campanii sau alte forme de acțiune civică.
- **Influențarea politicilor publice (advocacy).** Să susținem modificări sau adoptarea unor politici favorabile integrării europene, prin comunicare strategică adresată decidenților și opiniei publice.

Pentru a fi eficiente, obiectivele trebuie să respecte următoarele criterii:

1. **Prompt și clar.** Este necesar de a specifica clar care este obiectivul. (exemplu: „Creșterea numărului de participanți/vizualizări etc.)
2. **Relevant.** Obiectivul trebuie să fie unul relevant, dar nu exhaustiv. El trebuie să corespundă exact contextului.
3. **Tematic.** Este necesar de a stabili îngust temele/subiectele pentru a nu distorsiona obiectivele.
4. **Realizabil.** Obiectivul nu trebuie să fie ambițios. El trebuie să corespundă capacităților organizaționale. (exemplu: „Organizarea a 3 evenimente”).
5. **Intervalul de timp.** Este necesar de a stabili exact termenii de implementare.

Obiectivele bine formulate ajută multiplicatorii să-și planifice activitățile, să prioritizeze eforturile și să evalueze impactul comunicării. Fără obiective clare, riscul este ca mesajele să fie neconcludente, acțiunile să fie dispersate, iar rezultatele greu de urmărit.

3.4 Adaptarea mesajelor în funcție de publicul țintă

Una dintre cele mai frecvente greșeli în comunicare este presupunerea că mesajul nostru se adresează „publicului general”. În realitate, publicul general nu există – fiecare categorie de oameni are propriile nevoi, interese, nivel de înțelegere și canale preferate de informare. Comunicarea eficientă înseamnă să spui mesajul potrivit, în felul potrivit, către persoana potrivită.

Pentru multiplicatorii care vor să explice, să convingă sau să mobilizeze, adaptarea mesajului este esențială. Fără o astfel de adaptare, mesajele riscă:

- să fie ignorate;
- să fie prost înțelese;
- să nu creeze nicio reacție;
- să creeze repulsie;
- să fie un motiv de critică.

Întrebări-cheie înainte de stabili publicul țintă:

Cine sunt ei? Ce categorie socială sau profesională reprezintă? Care este vârsta, mediul, experiența cu subiectul?

Ce îi interesează? Care sunt grijile lor, ce probleme încearcă să rezolve, ce valori contează pentru ei?

Ce limbaj înțeleg? Folosesc termeni tehnici sau preferă explicații simple? Înțeleg jargonul instituțional sau au nevoie de comparații din viața de zi cu zi?

Ce îi motivează? Ce i-ar putea face să asculte, să creadă, să se implice?

Exemple de categorii de public și abordări posibile:

Categorie	Posibile interese	Mesaje propuse
Tineri	Oportunități, viitor, mobilitate	Folosim limbaj prietenos, canale digitale, exemple reale
Vârstnici	Siguranță, valori, tradiție	Limbaj clar, empatic, apel la experiență și stabilitate
Părinți	Educație, locuri de muncă, siguranță	Exemple practice legate de viața copiilor și familie
Profesori	Educație, formare, valori	Mesaje axate pe cunoaștere, impact pe termen lung
Antreprenori	Reguli clare, acces la fonduri, piață UE	Mesaje despre predictibilitate, oportunități economice
Funcționari	Reforma, eficiență, reguli UE	Mesaje bine argumentate, limbaj instituțional, exemple din alte țări

Cum adaptăm mesajul?

Pentru ca un mesaj să fie convingător, înțeles și relevant pentru public, el trebuie modelat după specificul fiecărei audiențe. Adaptarea mesajului nu înseamnă modificarea adevărului, ci modelarea formei în care acesta este transmis.

Iată câțiva pași esențiali în adaptarea mesajului:

Schimbăm limbajul – nu conținutul.

- Evităm jargonul instituțional, expresiile tehnice sau acronimele greu de înțeles (ex: „instrumente preaderare”, dar „programe de sprijin din partea UE pentru Moldova”).
- Folosim comparații, povești scurte și exemple din viața reală.
- Ne adresăm direct, cu empatie: „Tu ai de câștigat...” în loc de „Se va implementa...”.

Alegem tonul potrivit

1. Tinerii răspund mai bine la un ton prietenos și relaxat.
2. Funcționarii publici preferă un ton neutru, bazat pe fapte.
3. Vârstnicii apreciază politețea și apelul la valori tradiționale.

Punem accentul pe ce contează pentru ei.

Gândim mesajul din perspectiva publicului: „Ce înseamnă asta pentru mine?” De exemplu, în loc să spunem „UE sprijină reforma administrației publice”, putem spune: „Datorită sprijinului UE, serviciile publice pot deveni mai rapide și mai transparente pentru fiecare cetățean.”

Alegem canalul potrivit.

- Tinerii: rețele sociale, video scurt, Instagram, TikTok, YouTube.
- Părinți: Facebook, întâlniri comunitare.
- Antreprenori: evenimente tematice, postări pe social media
- Vârstnici: discuții directe, materiale printate.

Ce mesaje rețin oamenii?

Într-un spațiu informațional aglomerat, oamenii rețin doar mesajele care sunt scurte, emoționale, clare și vizuale. Aceasta este esența regulii **KISS – Keep It Short and Simple**.

Oamenii nu memorează cifre, concepte tehnice sau formulări complicate. În schimb, rețin:

1. mesaje scurte care pot fi repetate cu ușurință;
2. idei emoționale care trezesc empatie, indignare sau speranță;
3. fraze clare care răspund direct la întrebarea: „Ce înseamnă asta pentru mine?”;
4. imagini puternice care leagă ideea de o experiență sau simbol ușor de vizualizat.

Iată ce presupune **regula KISS în materie de mesaje**:

Emoționale. Mesajele emoționale conectează ideea abstractă cu viața reală a oamenilor. Sunt mai ușor de povestit și de reținut.

Exemplu tehnic: „UE susține dezvoltarea infrastructurii rutiere regionale.”

Exemplu emoțional: „Copiii din satul nostru vor merge mai sigur la școală, datorită drumului reparat cu sprijinul UE.”

Simple. Un mesaj simplu înseamnă un singur gând exprimat clar, fără termeni complicați. Evită frazele lungi și ideile multiple în aceeași propoziție.

Exemplu tehnic: „UE finanțează proiecte de eficiență energetică pentru clădirile publice.”

Exemplu simplu: „Grădinițele pot fi mai calde și costurile mai mici, datorită fondurilor europene.”

Vizuale. Combinarea mesajelor cu imagini concrete ajută publicul să înțeleagă și să memoreze mesajul mai ușor. Un mesaj însoțit de imagine are de până la 6 ori mai multe șanse să fie reținut.

1. Exemplu text: „Cu sprijinul UE, în satul nostru a fost renovată grădinița.”
2. Imagine: Adaugă o fotografie cu copiii care se joacă sau un grafic simplu sau o ilustrație.

Clare. Fiecare mesaj trebuie să răspundă clar la una dintre întrebările: Ce s-a făcut sau se va face? Cine beneficiază sau va beneficia? De ce e important? Ce urmează?

- Fără claritate: „UE contribuie la modernizarea sistemului de aprovizionare cu apă.”
- Cu claritate: „Cetățenii din localitatea X au acces la apă potabilă, datorită unui program sprijinit de UE.”

3.5 Mesaje-cheie: Metode de storytelling

Comunicarea eficientă nu înseamnă doar livrarea unor date și fapte. Oamenii rețin mai ușor povești, nu statistici. De aceea, storytelling-ul este una dintre cele mai puternice metode de a transmite mesaje-cheie despre integrarea europeană.

Storytelling înseamnă arta de a transmite un mesaj printr-o poveste. Este o tehnică folosită pentru a conecta emoțional publicul cu o cauză, o schimbare sau o idee. Poveștile bine spuse captează atenția, umanizează informațiile și fac mesajele mai memorabile.

Structura de bază a unei povești eficiente:

Poți construi un mesaj convingător urmând această schemă simplă (exemplu folosit: <https://youtu.be/O0HRbom5BsA?si=GXqy3TzV9mGunhY3>)

Etapă	Întrebare	Exemplu
Eroul	Cine este?	Un elev sau o profesoară din localitate din Republica Moldova
Problema	Ce provocare apare?	Laboratoarele de științe erau vechi, iar lecțiile nu includeau lucrul practic
Soluția	Ce se întâmplă?	Cu sprijinul financiar oferit de Uniunea Europeană, școala este dotată cu laboratoare moderne
Lecția	Ce învățăm din asta?	UE sprijină educația de calitate și oferă tinerilor șanse reale de învățare aplicată acasă

Cum construim un mesaj-cheie cu storytelling?

- Începe cu o persoană reală sau un personaj recognoscibil. Exemplu.: „Ion, antreprenor din Cahul...”, „Eleva Ana dintr-un sat din Florești...”
- Descrie o situație concretă, cu care publicul se poate identifica. Ex.: „Avea idei, dar nu avea acces la finanțare.” / „Lupta cu birocrația zi de zi.”
- Introdu schimbarea – sprijinul UE, implicarea comunității etc. Ex.: „Prin proiectul X, a primit un grant și și-a deschis un atelier.”
- Încheie cu un rezultat clar și o lecție ușor de transmis mai departe. Ex.: „Acum, Ion angajează 5 oameni și spune că nu mai vrea să plece din țară.”

Exemple de a utiliza storytelling-ul pentru multiplicatori:

- Într-un discurs public – începe cu o poveste reală, apoi explică datele.
- În social media – transformă o realizare într-o poveste vizuală (text + poză).
- Într-un video – filmează o istorie a unui beneficiar.
- În cadrul întâlnirilor – încurajează oamenii să-și spună propria experiență legată de schimbare.

3.6 Canalele de comunicare: ce alegem și de ce?

Alegerea canalelor potrivite este esențială pentru succesul unei strategii de comunicare. Nu orice mesaj ajunge eficient la oricine prin orice mijloc. Fiecare canal are particularitățile sale și se potrivește anumitor tipuri de public, conținut și scopuri.

În acest capitol discutăm despre canalele offline. Le vom aborda separat de cele online pentru a înțelege mai clar avantajele și limitările fiecărui tip.

Canale offline: comunicarea directă

Comunicarea offline este în continuare relevantă, mai ales în comunități locale, în zone rurale sau în rândul unor grupuri care nu sunt activi online. Este o metodă de comunicare umană, apropiată și emoțională, dar care poate necesita mai multe resurse.

Exemple de canale offline:

- **Afișe, flyere, broșuri** – materiale informative distribuite fizic;
- **Întâlniri publice / forumuri comunitare** – dezbateri, prezentări, consultări;
- **Evenimente locale** – târguri, campanii stradale, discuții publice;
- **Mass-media locală** – radio, TV, ziare locale;
- **Campanii door-to-door** – discuții directe cu cetățenii, de la ușă la ușă;
- **Cluburi de discuție / ateliere** – spații informale pentru dialog și reflecție;

Avantajele comunicării offline

Avantaj	Ce înseamnă pentru un multiplicator?
Creează încredere și apropiere	Oamenii răspund mai bine la mesaje față în față decât în cele abstracte
Ideală pentru comunități locale	Mesajele se adaptează ușor la contextul local
Favorizează dialogul direct	Permite întrebări, clarificări și combaterea dezinformării
Oferă context uman, emoțional	Vezi reacțiile oamenilor, creezi conexiuni reale
Potrivită pentru categorii diverse	Poate ajunge la vârstnici, persoane fără acces la internet etc.

Dezavantajele comunicării offline

Dezavantaj	Provocări
Mai lentă în transmiterea mesajului	Informația circulă greu din om în om sau prezența poate fi scăzută
Costuri mai mari	Materiale tipărite, chirii, logistică etc. necesită cheltuieli financiare
Impact limitat în timp și spațiu	E nevoie de prezență fizică, care poate fi greu de realizat
Greu de măsurat eficiența	Nu pot fi calculate statistici clare, ci doar impresii sau feedback informal
Problema de personal	Este nevoie de echipe locale, timp și multă coordonare

Când alegem canalele offline?

- Când ne adresăm comunităților rurale sau izolate
- Când vrem construcție de relații, încredere, implicare
- Când mesajul este complex și necesită explicații directe
- Când e vorba de evenimente de mobilizare publică
- Când publicul țintă nu e activ pe internet

Comunicarea online: rapiditate, eficiență, impact măsurabil

Comunicarea online oferă un potențial enorm pentru multiplicatori, mai ales în ceea ce privește diseminarea rapidă a mesajelor, mobilizarea publicului și promovarea mesajelor europene. Însă, pentru a fi eficientă, ea trebuie adaptată atât la caracteristicile platformelor, cât și la comportamentul digital al publicului țintă.

Canale și metode online recomandat de utilizat:

Platformă	Public țintă	Descriere
Facebook	Adulți 35+, comunități locale	Popular în Moldova, util pentru evenimente, texte, video
Instagram	Tineri	Accent pe imagine, stories, reels, mai puțin text
YouTube	Toate vârstele	Ideal pentru clipuri explicative, mărturii, reportaje
Telegram / Viber	Comunități închise sau public ușor influențabil de dezinformare	Canale rapide de difuzare în grupuri, util pentru mobilizare
Reels / Shorts	Public tânăr, utilizatorii de TikTok	Clipuri scurte și dinamice pentru atenția rapidă
Fact-checking / web sau social media	Public predispus dezinformării	Verificarea informației, lupta împotriva dezinformării

Avantaje comunicării online

Avantaj	Ce înseamnă pentru un multiplicator?
Rapiditate	Mesajul ajunge instant la mai multe persoane
Cost redus	Nu ai nevoie de materiale printate sau costuri de logistică
Acces larg și divers	Poți ajunge la public din diferite grupuri țintă, atât tineri, cât și vârstnici
Măsurare exactă	Vezi cine a dat click, ce postări au avut impact
Format flexibil	Poți transforma același mesaj în text, video, grafică, story etc.

Dezavantajele comunicării online

Dezavantaj	Provocări
Suprasaturare	Multitudinea de mesaje pe online poate ridica gradul de ignoranță
Lipsa contactului direct	Fără interacțiune umană, mesajele pot părea impersonale sau puțin credibile
Excluderea unor grupuri de public	Vârstnicii sau persoanele vulnerabile pot să nu folosească rețelele sociale
Dezinformare	Mesajele pot fi distorsionate, scoase din context
Necesită competențe digitale	Este nevoie de personal care să cunoască programe sau aplicații de editare și promovare

Când alegem comunicarea online?

- Când vrem impact rapid și vizibilitate mare
- Când ne adresăm unui public tânăr sau activ pe social media
- Când vrem să măsurăm eficiența unei campanii
- Când nu avem buget mare și putem utiliza resursele proprii
- Când construim campanii integrate (offline + online)

Mixul ideal: canale combinate

O strategie de comunicare eficientă nu se bazează pe un singur canal, ci pe un mix inteligent de mijloace adaptate la context, public și buget. În loc să alegi între online și offline, între afiș și postare, combină-le strategic pentru a crea o prezență coerentă, repetitivă și convingătoare.

De ce contează mixul de canale?

- Oamenii primesc informații din surse diverse;
- Repetiția prin mai multe canale crește recunoașterea mesajului;
- Poți atinge diferite publicuri țintă în moduri diferite;
- Îți crești șansele de engagement și acțiune.

Exemplu de mix de canale

Canal	Conținut / Mesaj transmis
Poster în școală sau la primărie	Anunț despre o activitate / mesaj simplu, vizibil
Reel video cu un personaj cheie	Poveste personală, emoțională, prinde la public
Postare Facebook	Text cu imagine sau video + link, explică scopul inițiativei
Eveniment offline	Întâlnire, discuție publică, o prezentare a inițiativei, campanii <i>door to door</i>

În cazul unui buget redus

Resurse	Soluție
Voluntari locali	Împart materiale, filmează conținut, ajută la promovare, organizează evenimente offline
Canale gratuite	Postări pe Facebook, Instagram, TikTok, Viber, Telegram
Parteneriate locale	Colaborări cu ONG-uri, grupuri sau activiști locali, biserici, școli, biblioteci
Implicarea autorităților	Primăria sau consiliul local pot ajuta cu spațiu și promovare

6 Greșeli frecvente în comunicare

Chiar și cu cele mai bune intenții, comunicarea poate eșua dacă nu este bine gândită și adaptată. Evitarea unor greșeli comune te poate ajuta să devii un multiplicator mai eficient, care transmite mesajele europene clar, pe înțelesul tuturor.

- **Vorbim doar cu „bula” noastră**

Este confortabil să comunicăm doar cu oameni care gândesc ca noi – colegi, activiști, organizații similare. Dar scopul multiplicatorului este să iasă din această zonă și să ajungă la cei care nu sunt convinși, informați sau interesați.

Recomandări:

- Gândește fiecare mesaj pentru cei „din afara cercului tău”;
- Testează ideile pe persoane din diferite categorii (rural, tineri, vârstnici etc.)
- Caută contexte de dialog cu persoanele dezinteresate.

- **Nu avem un mesaj clar**

Uneori transmitem prea multe idei deodată sau folosim un limbaj vag, tehnic, birocratic. Astfel, publicul nu înțelege ce vrem, de ce contează și ce ar trebui să facă.

Recomandări:

1. Răspunde clar la întrebările: Ce spun? De ce e important? Ce vreau să facă oamenii?
2. Folosește un mesaj principal și maximum 2-3 idei secundare.

- **Nu avem un plan clar**

Comunicarea „la întâmplare” (postări din impuls, mesaje fără context) e inefficientă. Lipsa unui plan duce la mesaje incoerente, conținut repetitiv sau pierdere de timp.

Recomandări:

- Creează un mini-plan de comunicare, chiar și pentru o perioadă scurtă (exemplu: Ce comunic; Când; Unde; Cu ce resurse);
- Folosește calendare simple (Google Calendar, Excel, planificator pe hârtie).

- **Prea mult text**

Oamenii nu citesc postări lungi, pliante aglomerate sau prezentări pline de paragrafe. Mesajele lungi obosesc, iar informația esențială se pierde.

Recomandări:

- Aplică regula KISS;
- Combină textul scurt cu elemente vizuale (emoticoane, infografice, imagini, video etc);
- Structurează: titluri, structurează informația pe puncte, fraze scurte.

- **Ignorăm reacțiile**

Publicul reacționează: întreabă, comentează, distribuie sau, dimpotrivă, ignoră. Dacă nu răspundem, nu adaptăm și nu învățăm, ratăm oportunitatea de a construi încredere.

Recomandări:

1. Monitorizează reacțiile: comentarii și întrebări;
2. Răspunde prompt și empatic;
3. Ajustează tonul, formatul, conținutul în funcție de feedback.

- **Nu evaluăm**

Fără o evaluare, nu știm dacă comunicarea noastră a avut efect și putem repeta aceleași greșeli fără să realizăm.

Recomandări:

- Stabilește la început câteva indicatori simpli: câți oameni au văzut, câți au participat, câți au reacționat;
- Fă o autoanaliză după campanie: ce a mers? ce nu? ce schimbăm data viitoare?

Comunicarea este un proces continuu de învățare, dar și o responsabilitate. Evitând aceste greșeli, mesajele despre integrarea europeană vor fi mai clare, mai convingătoare și mai aproape de oameni.

3.7 Calendar și planificare

Comunicarea eficientă nu înseamnă doar mesaje bune, ci și momentul, ritmul și contextul potrivit. De asemenea, o planificare corectă te poate ajuta în evitarea riscurilor de comunicare.

Un calendar de comunicare bine gândit te ajută:

- să fii constant și coerent;
- să nu ratezi momente importante;
- să economisești timp și resurse;
- să-ți atingi mai bine obiectivele.

De ce este importantă planificarea?

- Te pregătești din timp – fără presiuni de ultim moment;
- Alegi momente-cheie care sporesc impactul mesajului;
- Corelezi comunicarea cu activitățile concrete din teren;
- Ai o imagine clară asupra ce faci, când și cum.

Ce luăm în calcul când planificăm?

Element	Exemplu / explicație
Timp	În ce perioadă are loc proiectul / acțiunea?
Etapele	Lansare – desfășurare – încheiere – evaluare
Evenimente externe	Zile de sărbători, alegeri, alte acțiuni locale care se suprapun
Oportunități mass-media	Vizite oficiale cu prezența mass-media, subiecte de interes pentru mass-media, desfășurarea unor campanii naționale
Resurse disponibile	Care este bugetul și cum este structurat, parteneriate, implicarea voluntarilor

Exemplu simplu de plan de comunicare în 4 etape

Etapă	Activități planificate
Etapa 1 – Lansare Eveniment de lansare (online și/sau offline); Elemente vizuale pentru promovare (postere, bannere).	Știre/Comunicat de presă și anunț/postare pe social media Distribuirea materialelor tipărite.
Etapa 2 – Derulare Activități locale / întâlniri comunitare; Materiale vizuale, storytelling video sau articole	Serii de postări regulate pe social media; Campanii door to door; Cluburi de discuții; Alte evenimente cu implicarea partenerilor.
Etapa 3 – Finalizare Eveniment final: dezbateri, discuție publică, prezentare publică; Campanie online de tip „ce am realizat”	Postare de totalizare; Evenimente cu publicul.
Etapa 4 – Evaluare Analiza/raport pe comunicare Lecții învățate pentru viitor.	Măsurarea impactului (reach, reacții, participare)

3.8 Monitorizare și evaluare

Pentru a fi siguri că eforturile noastre de comunicare aduc rezultate, trebuie să urmărim constant ce se întâmplă cu mesajele noastre și să evaluăm impactul lor. Aceasta ne permite să corectăm rapid ce nu merge bine și să consolidăm ceea ce funcționează.

Monitorizare pe canalele online

1. Reach (acoperire):

- Câți oameni au văzut postările, videoclipurile, mesajele noastre;
- Se poate verifica ușor în statisticile platformelor sociale (Facebook Insights, Instagram Analytics etc.)

2. Engagement (implicare):

- Câte like-uri, comentarii, distribuiri au avut mesajele;
- Nivelul de implicare arată interesul și impactul emoțional al conținutului;
- Comentariile și feedback-ul direct sunt importante pentru a înțelege percepția publicului.

Monitorizare pe canalele offline

1. Număr de participanți:

- Câte persoane au participat la întâlniri, evenimente sau dezbateri;
- Prezența fizică arată interesul real pentru subiect;

2. Feedback de la public:

- Ce spun oamenii despre mesajele și activitățile noastre;
- Poate fi colectat prin chestionare scurte, discuții directe sau opinii informale.

3. Schimbări concrete:

- Au apărut efecte vizibile în comunitate? (ex. mai mulți cetățeni informați, implicare sporită, inițiative locale legate de integrarea europeană)

4. Număr de apariții media:

- Câte materiale au fost publicate în presă (articole, reportaje, interviuri) legate de activitățile și mesajele noastre?

- Aparițiile media sporesc vizibilitatea și succesul unei campanii.

Monitorizarea și evaluarea nu trebuie să fie complicate. Alege câțiva indicatori relevanți pentru activitatea ta și urmărește-i constant. Asta te va ajuta să faci comunicarea mai eficientă și să arăți rezultate clare.

Concluzie

Comunicarea eficientă este unul din pilonii oricărei inițiative care vizează schimbarea și implicarea socială. Pentru multiplicatorii integrării europene în Republica Moldova o strategie de comunicare bine structurată nu este doar un instrument formal, ci un element practic care îi ajută să transmită mesaje clare, adaptate și relevante, către publicul divers cu care lucrează.

O strategie de comunicare începe cu o viziune clară – o imagine puternică a scopului pe care îl urmărim. Viziunea ajută multiplicatorii să se concentreze pe mesajele-cheie și să prioritizeze eforturile. De aici derivă obiectivele SMART, care oferă direcție clară și măsurabilă, indispensabilă pentru a evalua succesul oricărei campanii.

Adaptarea mesajelor la nevoile și limbajul diferitelor categorii de public este un alt element chei. Fie că vorbim de tineri, profesori, funcționari publici sau antreprenori, comunicarea trebuie să fie personalizată pentru a fi cu adevărat eficientă. Alegerea tonului potrivit, vocabularul accesibil și formatul adecvat (verbal, video, social media sau print) sunt elemente esențiale care asigură captarea atenției și crearea unei conexiuni reale cu publicul.

Mai mult ca atât, storytelling-ul rămâne unul dintre cele mai puternice instrumente de comunicare. O poveste bine construită, cu un erou clar, o problemă, o soluție și o lecție, poate transforma un mesaj simplu într-un impuls emoțional care mobilizează și inspiră.

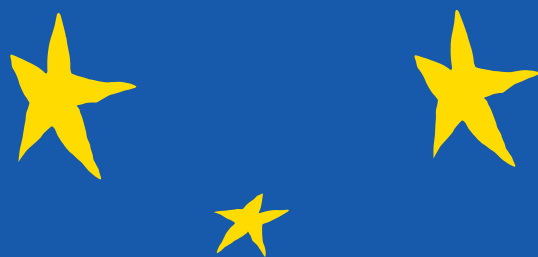
Pentru a ajunge la oameni, nu putem să ne bazăm pe un singur canal. O combinare inteligentă a canalelor offline cu cele online este pilonul unei strategii solide și eficiente.

Planificarea detaliată a activităților, legată de calendarul activităților și de evenimentele importante, permite multiplicatorilor să fie mereu pregătiți, să folosească la maximum oportunitățile și să își gestioneze resursele eficient. Este vital să ne asumăm un plan clar, flexibil, dar adaptabil pe parcurs, care să permită și evaluarea constantă a rezultatelor.

Monitorizarea și evaluarea, atât în mediul online, cât și offline, ne oferă date concrete despre impactul comunicării: câți oameni au fost implicați, cât de mult au fost implicați, ce feedback au oferit, ce schimbări reale au apărut în comunități. Fără aceste elemente, comunicarea rămâne un efort la întâmplare, lipsit de direcție și control.

În final, multiplicatorii integrării europene au un rol crucial de punte între valorile și informațiile europene și cetățenii Moldovei. Prin comunicare profesionistă, strategică și adaptată, pot contribui la creșterea înțelegerii, susținerii și participării active la acest proces esențial pentru viitorul țării.

Comunicarea nu este doar transmiterea unui mesaj sau combaterea dezinformării, ci construirea unui dialog autentic, bazat pe încredere și respect. Doar astfel putem transforma informația în acțiune, iar acțiunea în schimbare durabilă.

IV. ORGANIZAREA ACTIVITĂȚILOR LOCALE

4.1 Organizarea activităților locale – metode participative de implicare a comunității

Participarea publică: Tehnici, metode și bune practici

Implicarea cetățenilor în viața publică este esențială pentru consolidarea democrației locale și pentru promovarea valorilor europene în comunitate. În acest capitol, prezentăm o serie de tehnici și metode utile pentru organizarea de activități locale care pot sprijini participarea civică și dialogul dintre cetățeni și autoritățile publice.

4.1.1. Ce înseamnă o participare eficientă?

Participarea comunității în viața publică poate fi privită din trei perspective: a oficialilor aleși, a funcționarilor publici și a cetățenilor. Deși fiecare actor are o înțelegere diferită, există un consens privind nevoia de comunicare, cooperare și reacție la contribuțiile cetățenilor.

- **Oficialii aleși** promovează participarea eficientă prin crearea și instituționalizarea mecanismelor prin care cetățenii sunt încurajați să-și exprime opiniile.
- **Funcționarii publici** pun accent pe necesitatea unui dialog bine informat și pe rolul cetățenilor ca avocați ai interesului colectiv.
- **Cetățenii**, la rândul lor, își doresc o comunicare continuă cu autoritățile, transparență în luarea deciziilor și un calendar previzibil care să le permită să contribuie eficient.

4.1.2. Tehnici și metode de participare

În organizarea activităților locale, pot fi utilizate diverse metode de consultare și implicare a cetățenilor. Fiecare are avantaje și limitări, în funcție de obiective, publicul țintă și resursele disponibile.

Sondaj

Sondajul este o metodă de cunoaștere a opiniei publice, bazată pe chestionare și eșantionare. Acesta poate informa atât decidenții politici (consilierii, funcționarii publici, primarii), cât și societatea civilă despre opinia cetățenilor.

Sondajul reflectă preferințele exprimate de locuitori cu privire la o problemă importantă pentru localitate și ajută la identificarea dificultăților și provocărilor cu care se confruntă cetățenii la nivel local. Sondajul poate include atât întrebări generale, cât și întrebări specifice.

Avantaje: rapid, acoperire largă, rezultate cuantificabile.

Dezavantaje: nu exprimă profunzimea opiniilor, întrebările necesită formulare minuțioasă, poate fi costisitor.

Exemplu de întrebări pentru un sondaj la nivel local:

- **Considerați că în ultimii ani s-au observat îmbunătățiri în comunitatea dvs. datorită apropierii Moldovei de Uniunea Europeană (prin Acordul de Asociere)?**
 - ☐ Da
 - ☐ Nu
 - ☐ Nu știu
- **În ce domeniu ați remarcat cel mai mult impactul reformelor asociate cu Acordul de Asociere?**
 - ☐ Drumuri/infrastructură
 - ☐ Educație

- ☐ Mediu de afaceri/economie locală
- ☐ Servicii publice (ex. primărie, medic de familie)
- ☐ Nu am remarcat nicio schimbare
- **Cunoașteți vreo întreprindere locală care exportă produse pe piața UE ca urmare a Zonei de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător (DCFTA)?**
 - ☐ Da
 - ☐ Nu
 - ☐ Nu știu
- **Credeți că apropierea de UE oferă mai multe oportunități tinerilor din localitatea dvs.?**
 - ☐ Da
 - ☐ Nu
 - ☐ Nu știu
- **Ați dori ca autoritățile locale să informeze mai des comunitatea despre modul în care Acordul de Asociere este aplicat la nivel local?**
 - ☐ Da
 - ☐ Nu
 - ☐ Nu mă interesează

Focus grup

Această tehnică este o modalitate de a auzi părerile cetățenilor despre o serie de subiecte de interes public, precum: veniturile și cheltuielile bugetare, despre prioritățile identificate și serviciile prestate de autoritățile locale, dar și despre modul în care are loc procesul de alinierea la cerințele și standardele Uniunii Europene. Această tehnică permite mai mult timp pentru discuție, astfel încât fiecare participant are posibilitatea să explice și să justifice punctul său de vedere.

Avantaje: explorarea în profunzime a contextului, oportunitate de justificare a pozițiilor pentru fiecare participant.

Dezavantaje: nereprezentativ, risc de gândire colectivă, complexitate logistică.

Exemplu de întrebări pentru un focus grup la nivel local:

- Care sunt, în opinia dumneavoastră, cele mai mari provocări și oportunități pentru Republica Moldova în procesul de integrare în Uniunea Europeană?
- Cum credeți că ar putea integrarea în Uniunea Europeană să influențeze viața cotidiană a cetățenilor din comunitatea dumneavoastră?
- Care sunt principalele temeri sau îngrijorări pe care le aveți legate de procesul de integrare în Uniunea Europeană?
- Credeți că autoritățile locale sunt pregătite să implementeze cerințele Uniunii Europene? Ce sprijin aveți nevoie pentru a susține acest proces?
- În ce măsură considerați că integrarea în Uniunea Europeană ar putea contribui la îmbunătățirea serviciilor publice și infrastructurii în localitatea dumneavoastră?
- Cum ar trebui autoritățile să comunice mai bine despre beneficiile și provocările integrării în Uniunea Europeană?
- Care sunt domeniile în care considerați că Uniunea Europeană ar putea ajuta cel mai mult Republica Moldova, la nivel local?
- În opinia dumneavoastră, ce măsuri specifice ar trebui luate la nivel local pentru a sprijini procesul de integrare a Moldovei în Uniunea Europeană?

- Cum influențează percepția locală asupra politicii externe a Moldovei dorința de integrare în Uniunea Europeană? Considerați că există un consens în comunitatea dumneavoastră asupra acestui subiect?
- Care sunt, în opinia dumneavoastră, cele mai mari obstacole pentru avansarea integrării Moldovei în Uniunea Europeană din perspectiva locală? Cum pot fi depășite acestea?

Audiere publică

O întâlnire formală în care autoritățile invită cetățenii să își exprime punctul de vedere despre o politică sau un proiect concret. În cazul în care societatea civilă dorește să organizeze o audiere publică, pe un anumit subiect, atunci se recomandă ca aceasta să fie co-organizată cu autoritatea publică locală.

Avantaje: forum de comunicare între cetățeni și autorități, participare inclusivă.

Dezavantaje: nu oferă cetățenilor o influență directă, participare redusă, lipsa curajului de a vorbi în public, posibilă abordare pur procedurală, autoritățile dețin controlul asupra procesului.

Subiectele la care pot fi organizate audieri publice:

- Modernizarea infrastructurii locale în conformitate cu standardele UE
- Sustenabilitatea și eficiența energetică a infrastructurii publice
- Promovarea educației incluzive și accesibile
- Dezvoltarea infrastructurii rurale și sprijinirea fermelor mici
- Promovarea agriculturii ecologice și sustenabile

Sesiune de informare

Eveniment orientat spre creșterea nivelului de cunoștințe al publicului cu privire la o problemă publică, un proiect, o reformă sau o inițiativă de advocacy.

Avantaje: ajută la combaterea dezinformării, poate fi adaptată în funcție de grupul-țintă, oferă o bază comună de cunoștințe pentru cetățeni, ușor de organizat.

Dezavantaje: interactivitate scăzută dacă nu există interes sau promovare, poate fi percepută ca o acțiune unidirecțională, nu garantează implicarea ulterioară, necesită capacități bune de comunicare și adaptare a limbajului pentru publicul țintă.

Exemple de sesiuni de informare:

EU4MOLDOVA
REGIUNI CHEIE

Regiunea Ungheni

Regiunea Comunicare Anunțuri Resurse Despre program

18 iulie 2022 1287 vizualizări

Sesiune de Informare despre Apelul de granturi pentru clusterelor din regiunile Cahul și Ungheni

Statut: Desfășurat

Data și ora desfășurării: 20 iulie 2022, ora 12:00 (GMT +03:00)

Link conectare

Programul EU4Moldova: Regiuni-cheie invită antreprenorii și membrii clusterelor din regiunile Cahul și Ungheni la o sesiune de informare cu privire la apelul de granturi pentru clusterelor oferite de asistența Uniunii Europene.

În cadrul sesiunii de informare vor fi prezentate domeniile eligibile de finanțare, condițiile de aplicare/participare, regulile și procedurile de înaintare a propunerilor de proiecte, criteriile de evaluare și selecție. Veți avea posibilitatea să înaintați întrebări și să primiți răspunsuri pentru a clarifica mai multe aspecte legate de apelul menționat.

CÂND: miercuri, 20 iulie, ora 12:00

UNDE: online, platforma ZOOM: <https://undp.zoom.us/j/81631061018?from=addon>

EU4MOLDOVA
REGIUNI CHEIE

Regiunea Cahul

Regiunea Comunicare Anunțuri Resurse Despre program

4 aprilie 2022 490 vizualizări

Cahuleni vor afla mai multe despre utilizarea brandului regiunii în cadrul unei sesiuni de informare

Programul EU4Moldova: Regiuni-cheie a desfășurat luni, 4 aprilie, la ora 15:00 o sesiune de instruire pentru antreprenorii, reprezentanții ONG-urilor, APL-urilor locale dar și toți cahulenii din oraș să afle mai multe despre brandul regiunii.

La sesiune a venit cu un cuvânt de salut, primarul mun. Cahul, Nicolae Dandîș.

Ulterior, Dimitri Monuz, expert în branding care a participat la elaborarea brandului regiunii a explicat detalii despre scopul și utilitatea brandului, elementele vizuale de bază, brandbook, dar și cum poate fi utilizat brandul pentru a spori atractivitatea regiunii.

De asemenea, au fost prezentate mostre care arată cum brandul este utilizat în context real, și și au fost oferite consultanțe pentru doritorii de a utiliza brandul regiunii în proiecte sau afacerile proprii.

Întâlnirea de cartier

Întâlnirea cu cetățenii în cartier este o sesiune informală în cadrul căreia se discută despre problemele cu care se confruntă cetățenii sau despre proiectele în derulare sau planificate în cartierul respectiv. Această întâlnire poate fi organizată atât la inițiativa autorității locale, cât și de către cetățeni.

Avantaje: accesibilă, permite identificarea directă a problemelor locale, reduce barierele de participare, generează încredere.

Dezavantaje: participarea poate fi redusă dacă nu este bine promovată, poate exista un grad scăzut de reprezentativitate, necesită planificare logistică flexibilă, discuțiile pot devia de la subiectul principal.

Exemple de subiecte care pot fi abordate la întâlnirile de cartier:

- Impactul fondurilor europene asupra infrastructurii locale
- Modernizarea serviciilor publice
- Protecția mediului la nivel local
- Frecvența transportului public
- Calitatea apei potabile

Masa rotundă

Masa rotundă este o formă de discuție și dialog între experți dintr-un anumit domeniu. Participanții dezbate subiectele propuse pentru discuție și generează idei și soluții pentru rezolvarea problemelor.

Avantaje: creează un spațiu de dialog între actori, dialog structurat, potrivită pentru generarea unor angajamente comune și consens.

Dezavantaje: necesită facilitare eficientă și o agendă clară, participare limitată, nu se finalizează mereu cu acțiuni concrete.

Exemple de subiecte abordate în cadrul meselor rotunde:

- Digitalizarea activității autorităților publice locale: provocări și priorități (organizat de IPRE)
- Strategia de mobilitate: cum asigurăm modernizarea infrastructurii, competitivitatea transportului autohton și buna guvernare în sistem (organizat de Expert-Grup)
- Tranziția către energia regenerabilă (organizat de Expert-Grup)
- Reziliența Macroeconomică a Republicii Moldova în contextul amenințărilor la adresa securității regionale și globale (organizat de Expert-Grup)

Cafeneaua publică

Format participativ și informal, în care cetățenii discută în grupuri mici, cu rotația participanților între mese, cu teme prestabilite, pentru a încuraja schimbul de idei.

Avantaje: încurajează participarea activă, potrivit pentru grupuri mari și diverse, stimulează colaborarea, potrivit pentru generarea de idei sau colectarea de propuneri din partea comunității.

Dezavantaje: necesită o logistică mai complexă (spațiu adecvat, facilitatori pentru fiecare masă), rezultatele pot fi greu de sintetizat fără o metodologie clară de colectare a ideilor, poate fi perceput ca informal sau „neoficial” de către autorități dacă nu este bine prezentat, eficiența depinde de gradul de motivare și implicare a participanților.

4.1.3. Recomandări pentru organizarea acțiunilor de participare publică

- Alegeți metoda potrivită în funcție de scopul activității și de publicul-țintă.
- Asigurați claritatea mesajelor și adaptați limbajul pentru a fi accesibil.
- Încurajați exprimarea liberă a opiniilor și oferiți un cadru sigur și prietenos pentru dialog.
- Planificați în mod realist resursele necesare (spațiu, timp, facilitatori, materiale).
- Participarea eficientă înseamnă nu doar consultare, ci și reacție. Feedbackul este esențial pentru consolidarea încrederii și pentru motivarea implicării viitoare.

NOTĂ: În Anexa nr. 2 veți găsi un flowchart menit să vă ajute în alegerea metodei de participare publică în funcție de activitatea pe care ați dori s-o organizați.

4.2 Crearea unui plan local de acțiune în baza problemei identificate

4.2.1 Identificarea corectă a problemei: Fundamentul unui plan de acțiune eficient

Un prim pas esențial în elaborarea unui plan de acțiune locală și în implementarea activităților de advocacy este identificarea corectă a problemei. Modul în care definim problema determină calitatea, relevanța și impactul acțiunilor pe care le vom întreprinde ulterior.

Conform studiilor de management organizațional (<https://hbr.org/2017/01/are-you-solving-the-right-problems>):

- 85% dintre liderii intervievați afirmă că organizațiile lor au eșuat în mod repetat în diagnosticarea corectă a problemelor;
- 87% dintre cazurile de diagnosticare eronată au generat costuri semnificative;
- Doar 1 din 10 organizații nu a fost afectată de o definire greșită a problemei.

Adesea, există o „încălnație spre acțiune” – o tendință de a grăbi implementarea soluțiilor fără o înțelegere deplină a situației. O astfel de abordare poate conduce la acțiuni necorelate cu nevoile reale ale comunității.

O definiție corectă a problemei implică:

- descrierea clară a esenței, dimensiunii și profunzimii acesteia;
- înțelegerea cauzelor și efectelor;
- identificarea grupurilor de persoane afectate.

4.2.2 Formularea obiectivelor

Stabilirea obiectivelor este un pas critic în orice intervenție de advocacy locală. Obiectivele bine formulate:

- oferă direcție și claritate;
- orientează resursele și eforturile într-un mod coerent;
- permit evaluarea progresului și a impactului;
- facilitează luarea deciziilor informate;
- oferă justificare pentru alocările bugetare.

Pentru a fi eficient, un obiectiv trebuie să fie:

- **Simplu:** Ce trebuie realizat? Formulare clară, fără ambiguități.
- **Măsurabil:** Cum aflăm dacă a fost realizat sau nu? Permite evaluarea progresului.
- **Acceptabil:** Corespunde cu problema analizată?
- **Realizabil:** Poate fi realizat? Adaptat resurselor și contextului local.
- **Timp:** Când va fi realizat? Cuprinde un termen clar de realizare.

4.2.3 Structura unui plan de acțiune locală

Un plan de acțiune bine construit trebuie să conțină următoarele elemente:

Element	Descriere
Problema	Ce dorim să abordăm?
Obiectivul	Ce ne propunem să obținem?
Acțiunea	Ce activități vom desfășura?
Indicatorul	Cum vom măsura progresul?
Termenul limită	În ce perioadă vom acționa?
Responsabilul	Cine este direct implicat în realizare?

4.2.4 Exemplu de acțiuni dintr-un plan local de advocacy:

Acțiunea	Indicatori	Termen	Responsabil
Asigurarea suportului analitic și de colectare a datelor în procesul de elaborare a Analizei independente a bugetului și a Bugetului local pentru cetățeni 2021	Set de date colectate și centralizate; 1 raport de sistematizare a datelor	sept. 2020	Coaliția Locală, A.O. Pas cu Pas
Elaborarea analizei independente a bugetului	1 analiză redactată și validată; 1 document grafic elaborat	noi.-dec. 2020	Coaliția Locală, A.O. Pas cu Pas
Monitorizarea achizițiilor publice la nivelul localității	1 raport de monitorizare publicat	oct.-noi. 2020	Coaliția Locală, A.O. Pas cu Pas
Susținerea campaniei de comunicare privind importanța transparenței bugetare la nivel local	1 campanie desfășurată (online/offline); min. 3 materiale media publicate	sept. 2020	Coaliția Locală
Organizare ședințelor deschise pentru public pentru discutarea problemelor cu care se confruntă cetățenii	Min. 2 ședințe publice organizate; min. 30 participanți	apr.-mai 2020	Coaliția Locală, A.O. Pas cu Pas regiunea Sud

NOTĂ: schița de elaborare a unui plan de acțiuni poate fi găsită în Anexa nr. 3

4.2.5 Monitorizarea implementării

Monitorizarea este un proces continuu care asigură relevanța și eficiența planului de acțiune. Aceasta presupune:

- colectarea și analiza periodică a informațiilor privind acțiunile desfășurate;
- identificarea eventualelor abateri, blocaje sau întârzieri.

Fără monitorizare, planul riscă să devină o simplă formalitate, fără un impact concret asupra comunității.

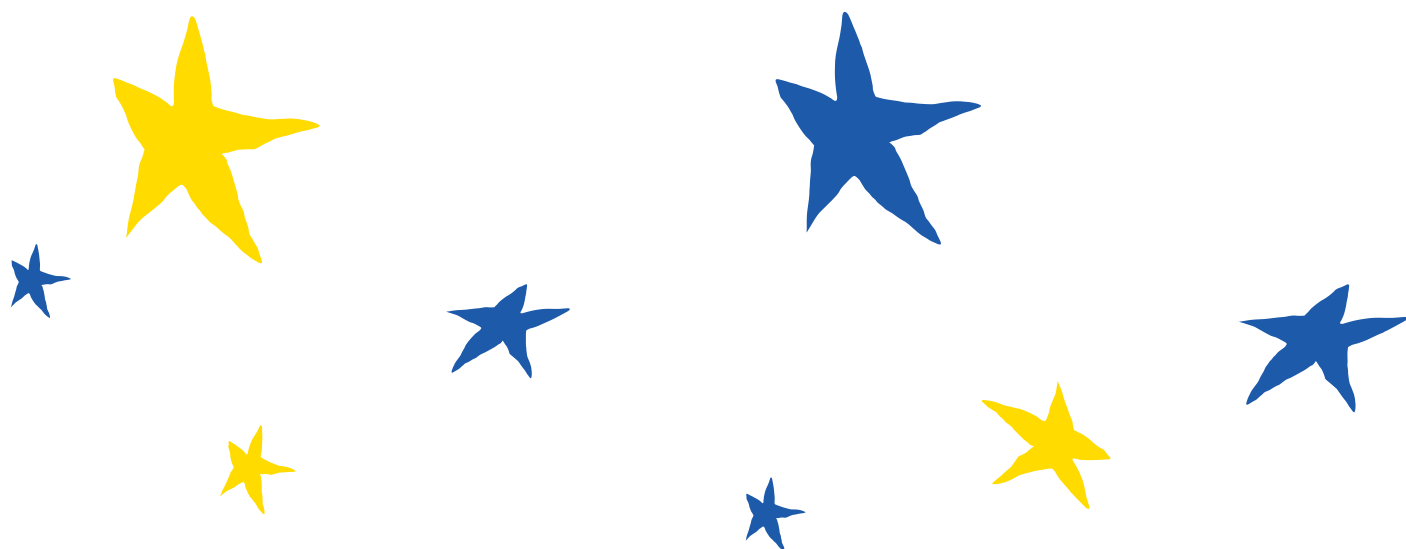
Întrebări utile în procesul de monitorizare:

- Cine citește planul? Este utilizat?
- Se observă schimbări la nivel local?
- Sunt schimbările în direcția dorită?
- Ce ajustări sunt necesare în abordare?

4.2.6 Indicatori de succes

Evaluarea trebuie să includă indicatori de **produs** și **rezultat**:

- **Indicatori de produs:** acestea pot fi numărul de manuale elaborate și distribuite, sau kilometri de drum construit sau reparat, sau numărul regulamentelor restrictive abrogate cu privire la antreprenariat.
- **Indicatori de rezultat al politicii publice:** acestea se reflectă prin modificări de comportament, competențe, abilități sau performanță. Exemple de rezultate sunt trenurile sau autobuzele care respectă orarul, numărul redus de accidente rutiere sau rata sporită de absolvire a școlii.

**Proiectul
„Societate civilă rezilientă
pentru integrare europeană”**

